

Nové formy regulace bankovního trhu ve Spojených státech amerických a v Evropské unii

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Mgr. Petr Koráb

Tereza Brychtová

Brno 2015

Poděkování

Chtěla bych touto cestou poděkovat Mgr. Petru Korábovi za ochotu a cenné rady při zpracování bakalářské práce. Mé díky patří také rodině a přátelům za jejich lásku a podporu.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci: **Nové formy regulace bankovního trhu ve Spojených státech amerických a v Evropské unii**

vypracoval/a samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědom/a, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmetná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 21. května 2015

Abstract

Brychtová, T. New forms of regulation in banking sector in the United States of America and the European Union. Bachelor thesis. Brno: Mendel University in Brno, 2015.

The aim of the bachelor thesis is the comparison of regulation in banking sector in the United States of America and the European Union. In two consecutive chapters is discussed in detail the regulation in the European Union, where new institution of banking union was established, and subsequently in the United States of America. In conclusion of the thesis are compared the forms of banking regulation in these formations.

Keywords

Financial crisis, banking regulation, the European Union, banking union, the United States of America, Dodd-Frank Act.

Abstrakt

Brychtová, T. Nové formy regulace bankovního trhu ve Spojených státech amerických a v Evropské unii. Bakalářská práce. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2015.

Cílem bakalářské práce je komparace způsobu regulace bankovního sektoru ve Spojených státech amerických a v Evropské unii. Ve dvou po sobě následujících kapitolách je podrobně rozebrána regulace v Evropské unii, kde došlo ke vzniku nové instituce – bankovní unie, a následně ve Spojených státech amerických. V závěru práce jsou porovnány formy bankovní regulace v rámci těchto uskupení.

Klíčová slova

Finanční krize, bankovní regulace, Evropská unie, bankovní unie, Spojené státy americké, Dodd-Frankův zákon.

Obsah

1	Úvod a cíl práce	11
1.1	Úvod	11
1.2	Cíl práce.....	12
2	Metodika	13
3	Regulace bankovního sektoru v EU	15
3.1	Makrobezřetnostní dohled.....	15
3.1.1	Nové instituce makrobezřetnostního dohledu v EU	15
3.1.2	Systémově významné instituce	16
3.1.3	Kapitálové rezervy a systémová významnost.....	18
3.1.4	Dohled nad bankovním sektorem.....	19
3.1.5	Řešení úpadku institucí.....	21
3.1.6	Liikanenova zpráva	24
3.2	Mikrobezřetnostní dohled	25
3.2.1	Nové instituce v rámci mikrobezřetnostního dohledu	26
3.2.2	Kapitálová přiměřenost a likvidita.....	29
3.2.3	Povinné pojištění vkladů	32
3.3	Ochrana spotřebitele.....	33
4	Regulace bankovního sektoru v USA	34
4.1	Makrobezřetnostní dohled.....	34
4.1.1	Nové instituce makrobezřetnostního dohledu v USA.....	35
4.1.2	Systémově významné instituce	36
4.1.3	Kapitálové požadavky a systémová významnost	36
4.1.4	Dohled nad bankovním sektorem.....	38
4.1.5	Řešení úpadku systémově důležitých institucí.....	40
4.1.6	Volckerovo pravidlo	42
4.2	Mikrobezřetnostní dohled	43
4.2.1	Kapitálová přiměřenost a likvidita.....	43

4.2.2	Povinné pojištění vkladů	45
4.3	Ochrana spotřebitele.....	46
5	Komparativní analýza regulace bankovního trhu v USA a EU v období po finanční krizi	48
5.1	Makrobezpečnostní dohled.....	48
5.2	Mikrobezpečnostní dohled	53
5.3	Ochrana spotřebitele.....	55
6	Závěr	56
7	Literatura	58

Seznam zkratk

BCBS	Basel Committee of Banking Supervision Basilejský výbor pro bankovní dohled
BRRD	Bank Recovery and Resolution Directive Směrnice pro ozdravné postupy a řešení krize
CFPB	Consumer Financial Protection Bureau Úřad finanční ochrany spotřebitele
CFTC	Commodity Futures Trading Commission Komise pro obchodování s komoditními futures kontrakty
CRD	Capital Requirements Directive Směrnice o kapitálových požadavcích
CRR	Capital Requirements Regulation Nařízení o kapitálových požadavcích
DFA	Dodd-Frank Act Dodd-Frankův zákon
D-SIB	Domestic Systemically Important Banks Domácí systémově významné banky
EBA	European Banking Authority Evropský orgán pro bankovníctví
ECB	European Central Bank Evropská centrální banka
ECON	Economic and Monetary Affairs Committee Výbor pro ekonomiku a monetární záležitosti
EIOPA	European Insurance and Occupational Pensions Authority Evr. orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění
ESFS	European System of Financial Supervision Evropský systém finančního dohledu
ESMA	European Securities and Market Agency Evropský orgán pro cenné papíry a trhy
ESRB	Euroepan Systemic Rick Board Evropská rada pro systémová rizika
FDIC	Federal Deposit Insurance Corporation Federální korporace pro pojištění vkladů
FED	Federal Reserve System Federální rezervní systém
FOMC	Federal Open Market Committee Federální výbor volného trhu
FSB	Financial Stability Board Rada pro finanční stabilitu
FSOC	Financial Stability Oversight Council Rada pro dohled nad finanční stabilitou

GSA	Glass-Steagal Act Glass-Steagalův zákon
G-SIB	Globally Systemically Important Banks Globálně systémově významné banky
G-SVI	Globálně systémově významné instituce
HQLA	High-Quality Liquid Assets Vysoce likvidní aktiva
J-SVI	Jiné systémově významné instituce
LCR	Liquidity Coverage Ratio Ukazatel krytí likviditou
NSFR	Net Stable Funding Ratio Ukazatel čistého likvidního krytí
OCC	Office of the Comptroller of the Currency Úřad pro kontrolu oběživa
OFR	Office of Financial Research Úřad finančního dohledu
OTS	Office of Thrift Supervision Úřad dohledu nad spořitelny
SBRF	Single Bank Resolution Fund Jednotný fond pro řešení problémů
SDM	Single Deposit Guarantee Mechanism Jednotný systém pojištění vkladů
SEC	Securities and Exchange Commission Komise pro cenné papíry
SIFI	Systemic Important Financial Institutions Systémově významné finanční instituce
SRB	Systemic Resolution Board Jednotný výbor pro řešení problémů
SRM	Single Resolution Mechanism Jednotný mechanismus pro řešení problémů
SSM	Single Supervisory Mechanism Jednotný mechanismus dohledu
TBTF	Too Big to Fail Příliš velké na to, aby padly

Seznam obrázků

**Obr. 1 Celkové požadavky na kapitál G-SIB Zdroj: Shearman & Sterling LLP,
2015. 38**

Seznam tabulek

Tab. 1	Dohledové a regulatorní orgány bankovních organizací v USA	39
Tab. 2	Náběh kapitálových požadavků pro systémově významné instituce	44
Tab. 3	Nové instituce makrobezpečnostního dohledu	49
Tab. 4	Určení systémově významných institucí	50
Tab. 5	Kapitálové rezervy	51
Tab. 6	Řešení úpadku systémově významných institucí	52
Tab. 7	Obchodování bankovních subjektů na vlastní účet	53
Tab. 8	Náběh kapitálových požadavků	54
Tab. 9	Náběh požadavků na likviditu	54
Tab. 10	Požadavky na pákový poměr	55
Tab. 11	System pojištění vkladů	55

1 Úvod a cíl práce

1.1 Úvod

Současný svět poznal již několik finančních krizí. Po vypuknutí každé takovéto krize vyvstává otázka, jak zabránit tomu, aby krize přišla znovu, a jak zmírnit její často drtivé dopady na ekonomiku a finanční, zejména bankovní, sektor. Mnozí nachází odpověď v účinném systému bankovní regulace a dohledu. Ten se zaměřuje na 4 základní oblasti, a to na základní podmínky vstupu do bankovníctví, základní povinnosti bank, povinné pojištění vkladů a na roli centrální banky jako věřitele poslední instance.

Často je kladena otázka, zda jsou banky natolik specifické instituce, aby byly regulovány přísněji, než ostatní oblasti. Odpovědi na tuto otázku se různí. Někteří tvrdí, že přílišná regulace zabraňuje přirozenému tržnímu mechanismu a vytváření dostatečně konkurenčního prostředí. Jiní naopak tvrdí, že banky jsou institucemi, které přísnější regulaci vyžadují nejen z hlediska své specifčnosti, ale také jako ochrana pro vkladatele.

Ať už mají pravdu jedni nebo druhí, faktem je, že od poloviny 80. let 20. století má bankovní sektor tendenci k deregulaci. Docházelo k ní v důsledku sbližování ekonomik jednotlivých zemí. Krize však způsobily, že se regulace na bankovních trzích neustále zpřísnuje. Jednotlivé státy a uskupení se snaží vytvářet stále účinnější pravidla. (Revenda, 2011)

Tak tomu samozřejmě je i v současné době, kdy se ekonomiky snaží zotavit z následků globální finanční krize z roku 2008, jejíž počátky bychom hledali ve Spojených státech amerických. Jedná se o nehorší krizi od Velké hospodářské krize z roku 1929. Počátek krize z roku 2008 sahá až do roku 1999, kdy prezident Clinton podepisuje zákon Gramm-Leach-Bliley. Tento zákon definitivně zrušil Glass-Steagalův zákon z roku 1933, který od sebe odděloval investiční a komerční bankovníctví. Od tohoto roku se začaly banky angažovat ve velkém na investičních trzích a vydělávat na sice výnosných, ale velmi riskantních obchodech. (Toman, 2010)

V roce 2007 se začala šířit nejistota na americkém trhu s nemovitostmi. Zde se již od roku 2000 tvořila cenová bublina, která právě na přelomu roku 2006/2007 začala splaskávat. K financování hypotečních úvěrů sloužily cenné papíry, jejichž hodnota začala klesat při poklesu ceny nemovitostí. Po pádu investiční banky Lehman Brothers v září 2008 začal nekontrolovatelný run na banky, které postupně ztrácely likviditu a dostávaly se do stále větších potíží. (Musílek, 2008)

V počátcích se krize týkala pouze amerických hypoték. Nicméně do cenných papírů, které kryly tyto hypotéky, investovaly i některé evropské banky. Vzhledem k tomu, že trh s těmito cennými papíry nebyl transparentní, nebylo možné určit, která banka vlastní nakažené cenné papíry a která ne. Banky si mezi sebou tedy přestaly důvěřovat a vyhýbaly se vzájemnému obchodování. Tím došlo k výraznému poklesu likvidity. Některé centrální banky se tedy rozhodly pro volnější úvěrovou politiku a povolily vybraným bankám čerpat nouzové úvěry. Ovšem

taková banka byla poté považována za nedůvěryhodnou. To se stalo i britské hypoteční bance Northern Rock, na kterou byl poté podniknut bankovní run, a tak se krize, která původně začala ve Spojených státech amerických, rozšířila i do Evropy, kde se z ní postupně vytvořila krize eurozóny. (Kohout, 2010, s. 23–26)

Z výše uvedeného vyplývá, že jak Spojené státy americké, tak Evropská unie musí najít účinné způsoby, jak vrátit důvěru v bankovní systém a nastolit opět rovnováhu na trzích.

Bakalářská práce se zabývá porovnáním způsobu regulace těchto dvou uskupení a na základě předem stanovených kritérií odhalit podobné a rozdílné postupy v regulaci bankovního sektoru.

1.2 Cíl práce

Hlavním cílem bakalářské práce je zhodnotit nové formy regulace bankovního trhu ve Spojených státech amerických a Evropské unii v období po finanční krizi a vyhodnotit jejich možné důsledky na banky a bankovní klienty.

2 Metodika

Bakalářská práce má popisný a srovnávací charakter. V práci je čerpáno z odborných článků a publikací věnujících se dané problematice, dále je využíváno knih věnujících se dané problematice a webových stránek institucí Evropské unie (Evropská komise, Evropský parlament, Evropská centrální banka), České národní banky a Federálního rezervního systému a dalších institucí v rámci obou těchto uskupení.

Jako hlavní metoda je v práci využívána komparativní analýza, která se zaměřuje na stanovení shodných nebo rozdílných znaků regulace bankovní oblasti v Evropské unii a Spojených státech amerických v období po vypuknutí finanční krize, rozčleněných do oblastí týkajících se ochrany spotřebitele, makrobezpečnostního a mikrobezpečnostního dohledu, v rámci kterých jsou dále porovnávány níže uvedené oblasti.

V rámci makrobezpečnostního dohledu:

- Nové instituce makrobezpečnostního dohledu,
- Systémově významné instituce,
- Kapitálové požadavky spojené se systémovou významností institucí,
- Řešení úpadku systémově významných institucí,
- Dohled nad bankovním sektorem,
- Problematika obchodování bank na vlastní účet.

V rámci mikrobezpečnostního dohledu:

- Nové instituce mikrobezpečnostního dohledu,
- Kapitálová přiměřenost a likvidita,
- Povinné pojištění vkladů.

Práce je přínosná především díky aktuálnosti zkoumaného tématu a také z hlediska porovnání způsobu regulace ve Spojených státech amerických a Evropské unii pomocí identického metodického postupu, kterým lze odhalit podobné i rozdílné rysy nové vlny regulace po vypuknutí finanční krize.

V první části se bakalářská práce zabývá regulací bankovního sektoru v rámci Evropské unie. Jako přímá reakce na finanční krizi je zde rozebrána Laroseirova zpráva, na jejímž základě došlo k vytvoření Evropského systému finančního dohledu, který zaštiťuje 3 nové dohledové instituce, a to Evropský orgán pro bankovníctví, Evropský orgán pro cenné papíry a trhy a Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění. Kromě těchto institucí působí v rámci Evropského systému finančního dohledu také Evropská rada pro systémová rizika. V reakci na prohlubující se krizi v Evropě, která vyústila v krizi eurozóny, se pak začal utvářet koncept evropské bankovní unie.

Její základ tvoří tzv. Single Rulebook neboli Jednotný kodex regulatorních pravidel. Následně jsou podrobně popsány jednotlivé pilíře bankovní unie, kterou tvoří jednotný mechanismus dohledu nad bankami, jednotný mechanismus pro řešení problémů, který v sobě zahrnuje jednotný výbor pro řešení problémů a jednotný fond pro řešení problémů a jednotný systém pojištění vkladů.

Druhá část práce se zaměřuje na bankovní sektor Spojených států amerických. Nejvýznamnější reakcí na krizi bylo vytvoření Dodd-Frankova zákona o reformě Wall Street a ochraně spotřebitele, který podepsal prezident Barack Obama dne 21. července 2010. Záběr zákona je velmi široký, neboť se věnuje finančnímu trhu jako celku. Jedná se o nejobsáhlejší zákon v dějinách Spojených států amerických. Práce se zaměřuje hlavně na tzv. Volckerovo pravidlo pojmenované po Paulu Volckerovi, který byl předsedou Rady guvernérů Federálního rezervního systému. Pravidlo je obdobou Glass-Steagalova zákona zrušeného v roce 1999.

Dále práce popisuje nové instituce, které Dodd-Frankův zákon zřizuje, a to konkrétně Radu pro dohled nad finanční stabilitou nebo Úřad finanční ochrany spotřebitele. Kromě toho zákon posiluje pozici již stávajících institucí, jako například Federální depozitní pojišťovací společnosti, a reformuje Federální rezervní systém.

V rámci obou kapitol se práce zabývá ochranou bankovních klientů, neboť právě klienti bank byli v předchozích obdobích ti, kdo při úpadku banky nejvíce utrpěli.

Závěrečná kapitola se zabývá porovnáním těchto reformních kroků učiněných v reakci na globální finanční krizi v jednotlivých uskupeních dle výše uvedených kritérií.

3 Regulace bankovního sektoru v EU

Již před vznikem globální ekonomické krize zde existovaly snahy o jednotný dohled nad bankovním trhem na evropském poli. V roce 1988 došlo k zveřejnění první zprávy BCBS, známé jako Basel I. Když po nějaké době přestala být tato pravidla dostačující, došlo k jejich nahrazení zprávou Basel II. Ta se od první zprávy lišila hlavně tím, že dovolovala flexibilnější výpočet rizikové váhy aktiv. Vzhledem k výtkám ohledně procyklického efektu Basel II, došlo k vytvoření v pořadí již třetí zprávy s označením Basel III. Pravidla, která jsou v současné době na základě této zprávy zaváděna, mají za cíl reagovat jak na mikroekonomický, tak na makroekonomický vývoj. Proto je lze dle tohoto hlediska rozdělit do dvou kategorií, a to na oblasti týkající se makrobezpečnostního dohledu a mikrobezpečnostního dohledu. (Holman, 2009)

3.1 Makrobezpečnostní dohled

Finanční krize odhalila, že dosavadní regulace a dohled nad finančním trhem nebyla schopná včas rozpoznat nepříznivý makroekonomický vývoj zejména z toho důvodu, že dosud byl tento dohled vykonáván pouze na úrovni jednotlivých členských států. Vzhledem k tomu, že se finanční trhy jednotlivých členských států stále více propojují, je potřeba dohlížet na makroekonomický vývoj v rámci celé Evropské unie, a tím včas odhalovat systémová rizika, která by mohla ohrozit celý finanční sektor a následně celou ekonomiku. Proto byly ustanoveny nové instituce dohledu, které mají kvalitněji monitorovat finanční sektor EU, a nastavena nová regulatorní pravidla, která by měla při případných otřesech lépe chránit instituce před jejich zkolabováním. (Nařízení č. 1092/2010)

3.1.1 Nové instituce makrobezpečnostního dohledu v EU

V rámci ustanovení nových dohledových orgánů EU a na doporučení tzv. Larošiových zpráv byla na evropské úrovni dne 16. prosince 2010 nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1092/2010 a nařízením Rady (EU) č. 1096/2010 zřízena **Evropská rada pro systémová rizika** (ESRB). Spolu s dalšími třemi evropskými orgány mikrodohledu (EBA, ESMA a EIOPA), společným výborem evropských orgánů dohledu a národními orgány dohledu se stala součástí tzv. *Evropského systému dohledu nad finančním trhem* (ESFS). (Nařízení č. 1092/2010)

ESRB provádí makrobezpečnostní dohled nad finančním sektorem EU. Ve středu jejího zájmu je systémové riziko. Jejím hlavním úkolem je jeho monitorování, hodnocení a hlavně odhalování. Pro dosažení těchto úkolů provádí následující úkony (Nařízení č. 1092/2010):

- Shromažďuje a analyzuje veškeré potřebné informace.
- Identifikuje systémová rizika a stanovuje pořadí jejich důležitosti.

- Pokud se jedná o významné systémové riziko, vydává varování případně i doporučení k nápravě, která v určitých případech zveřejňuje a sleduje reakci na tyto skutečnosti.
- V případě vyhodnocení možnosti tzv. mimořádné situace upozorňuje Radu, která se na základě informací ESRB rozhodne o upozornění evropských orgánů dohledu.
- Spolupracuje s ostatními členy ESFS. V případě nutnosti poskytuje evropským orgánům dohledu informace o systémových rizicích a spolupracuje s nimi na konstrukci ukazatelů, které identifikují a měří systémová rizika.
- Také spolupracuje s dalšími mezinárodními institucemi, jako je Mezinárodní měnový fond, Rada pro finanční stabilitu a dalšími relevantními orgány ve třetích zemích.

ESRB je povinna minimálně jednou ročně podávat zprávu Evropskému parlamentu a Radě. ESRB je nezávislým orgánem, který nemá právní subjektivitu. Sídli ve Frankfurtu nad Mohanem a její struktura je následující (European Systemic Risk Board, 2015; Nařízení č. 1092/2010):

- *Generální rada* – funguje jako rozhodovací orgán ESRB. V rámci svého působení se snaží dostát úkolům, které jí byly svěřeny. Každý rok se konají minimálně 4 plenární zasedání. Při hlasování má každý člen jeden hlas. Rozhoduje se při účasti více než 2/3 členů rady a schvaluje se prostou většinou hlasů. Výjimku tvoří hlasování o zveřejnění doporučení či varování. To se schvaluje 2/3 hlasů.
- *Řídící výbor* – pomáhá generální radě s přípravou zasedání, analyzuje dokumenty, které mají být projednávány. Zasedání řídicího výboru se uskutečňují vždy před zasedáním generální rady.
- *Poradní vědecký výbor* – poskytuje poradenství ve věcech týkajících se ESRB. Skládá se z 15 vědců, reprezentujících široký okruh schopností a zkušeností, a předsedy poradního technického výboru.
- *Poradní technický výbor* – jeho funkce jsou velmi podobné funkcím poradního vědeckého výboru. Výbor poskytuje ESRB poradenství převážně technického rázu. Předseda poradního technického výboru je jmenován na návrh předsedy ESRB generální radou.
- *Sekretariát* – je zodpovědný za každodenní chod ESRB. Zajišťován je ECB.

Během prvních pěti let bude předsedou ESRB prezident ECB. Předseda řídí zasedání generální rady a řídicího výboru a zastupuje ESRB navenek. V současné době jím je Mario Draghi. (European Systemic Risk Board, 2015; Nařízení č. 1092/2010)

3.1.2 Systémově významné instituce

Je zcela jisté, že pád velké instituce způsobí na finančním trhu více škody, než pád některé z menších institucí. Jelikož během finanční krize nejvíce utrpěl bankovní

sektor, obrátila se pozornost BCBS v tomto ohledu právě na něj. BCBS se rozhodl určit předběžný postup, jak stanovit systémovou významnost finanční instituce z globálního hlediska. Návrh tohoto postupu zveřejnil již v roce 2011. Ten se poté odrazil v legislativě EU, a to v podobě směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 26. června 2013. (Skořepa a Seidler, 2013)

Dle této směrnice se stanovují 2 druhy systémově významných institucí (SIFI), a to globální systémově významné instituce (G-SVI) a jiné systémově významné instituce (J-SVI). Tyto instituce se určují v rámci jednotlivých členských států EU prostřednictvím jejich pověřeného orgánu, kterým může být příslušný orgán nebo pověřený orgán. (Směrnice 2013/36/EU)

Pro určení G-SVI platí, že těmito institucemi může být mateřská instituce, mateřská finanční holdingová společnost a mateřská smíšená finanční holdingová společnost. G-SVI se nemůže stát žádná dceřiná společnost výše uvedených. Pro určení, která společnost bude patřit do kategorie G-SVI, je rozhodujících těchto 5 kategorií (Směrnice 2013/36/EU):

1. velikost skupiny,
2. propojenost skupiny s finančním systémem,
3. nahraditelnost služeb nebo finanční infrastruktury poskytovaných skupinou,
4. složitost skupiny,
5. přeshraniční činnost skupiny, a to jak mezi členskými státy navzájem, tak mezi členskými státy a třetími zeměmi.

Jejich bližší specifikace bude upřesněna EBA. Indikátory v rámci každé z uvedených kategorií jsou kvantifikovatelné a každá z výše uvedených kategorií musí mít stejnou váhu. Dle konečného výsledku se poté tyto instituce rozřazují do podkategorií. Těch musí být minimálně 5. Podle přiřazení do jednotlivých podkategorií se poté určuje velikost tvořené kapitálové rezervy. (Směrnice 2013/36/EU)

Co se týká J-SVI, tak metodika na jejich určení je v podstatě stejná. Jen místo 5 kritérií zde máme pouze 4, a to (Směrnice 2013/36/EU):

1. velikost,
2. význam pro hospodářství Unie nebo příslušného členského státu,
3. význam přeshraničních činností,
4. propojenost instituce nebo skupiny s finančním systémem.

U tohoto typu systémově významných institucí pověřený orgán může, ale nemusí, tvořit kapitálovou rezervu. (Směrnice 2013/36/EU)

Zůstává otázkou, zda rozčlenění institucí na systémově významné a nevýznamné nepovede k morálnímu hazardu těchto institucí. Ty mohou mít pocit, že pokud je pověřený orgán označil jako systémově důležité, nikdy je nenechá padnout. Z tohoto důvodu se mohou obrátit k rizikovějším obchodům, a tím zvyšovat nebezpečí budoucích problémů jak samotné instituce, tak celého bankovního sektoru. (Skořepa a Seidler, 2013)

3.1.3 Kapitálové rezervy a systémová významnost

BCBS se rozhodl, že v zájmu makrobezpečnostního dohledu nad bankovními institucemi bude pro instituce v rámci tohoto sektoru vytvořena soustava kapitálových rezerv neboli kapitálových polštářů. Tyto polštáře jsou stanovovány nad běžné minimální kapitálové požadavky. Měly by být tvořeny v době příznivého vývoje na finančních trzích a poté v nepříznivém období čerpány. Tím by měly tvořit právě jakýsi polštář pro zajištění finanční stability těchto institucí. Do evropské legislativy byly zavedeny směrnicí CRD IV neboli směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU. Můžeme je rozdělit do dvou skupin (Sůvová, 2013):

- *Kapitálové rezervy pro řešení systémového rizika* – kam patří kapitálová rezerva pro systémově významné instituce G-SVI, J-SVI a kapitálová rezerva ke krytí systémového rizika.
- *Kapitálové rezervy pro zmírnění cykličnosti* – mezi něž patří bezpečnostní kapitálová rezerva a proticyklická kapitálová rezerva.

Při výpočtu těchto rezerv se vždy vychází z celkového objemu rizikové expozice.¹ (Sůvová, 2013)

Kapitálové rezervy pro systémově významné instituce G-SVI a J-SVI

V závislosti na zařazení instituce do příslušných podkategorií G-SVI uvedených v předchozí podkapitole se těmito institucím určí výše kapitálové rezervy. Tato rezerva je tvořena kmenovým kapitálem tier 1. V nejnižší podkategorii je rezerva stanovena ve výši 1 % z celkového objemu rizikové expozice. V následujících podkategoriích se tato hodnota zvyšuje vždy o hodnotu 0,5 až do čtvrté kategorie. Nejvyšší pátá podkategorie má poté hodnotu kapitálové rezervy na úrovni 3,5 %. Pro tuto rezervu bude platit její postupné zavádění od 1. ledna 2016, kdy budou muset banky utvořit tuto rezervu ve výši 25 % její konečné výše, v roce 2017 poté ve výši 50 %, v roce 2018 ve výši 75 % a v roce 2019 již bude utvořena v plné výši. (Směrnice 2013/36/EU)

U institucí v rámci J-SVI stanovuje tvorbu této rezervy příslušný orgán. Pokud rozhodne o jejím utvoření, může její výše dosahovat až 2 % celkového objemu rizikové expozice. Jelikož tvorba této rezervy není povinná, příslušný orgán musí v případě, že tuto rezervu chce u některé z institucí tvořit, o této skutečnosti informovat Komisi, ESRB, EBA a orgány dotčených členských států a to nejpozději jeden měsíc před zveřejněním této skutečnosti. Tato rezerva bude v případě určení tvořena v plné výši od 1. ledna 2016. (Směrnice 2013/36/EU)

Kapitálová rezerva ke krytí systémového rizika

Tvorba kapitálové rezervy ke krytí systémového rizika je dobrovolná. To, zda bude v členském státě zavedena, určuje příslušný nebo pověřený orgán daného členské-

¹ Stanovené dle čl. 92 odst. 3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky a o změně nařízení (EU) č. 648/2012

ho státu. Tato rezerva je tvořena kmenovým kapitálem tier 1 a její výše činí minimálně 1 % na základě vymezených expozic. Těmito expozicemi mohou být expozice nacházející se na území daného členského státu, expozice ve třetích zemích a za určitých podmínek také expozice v jiných členských státech. Pokud se na instituci vztahuje zároveň kapitálová rezerva pro G-SVI nebo J-SVI, použije se ta rezerva, která je vyšší. Určení výše této rezervy je podmíněno oznámení Komisi, ESRB, EBA a dotčeným orgánům členských států. Musí tak být učiněno nejpozději jeden měsíc před oznámením o stanovení této rezervy. Tato rezerva je tvořena v plné výši od 31. ledna 2013. (Směrnice 2013/36/EU)

Bezpečnostní kapitálová rezerva

Bezpečnostní kapitálová rezerva je tvořena kmenovým kapitálem tier 1 ve výši 2,5 % rizikové expozice. Jedná se o první z rezerv určených ke snižování procykličnosti. Institucím, které tento limit nebudou dodržovat, hrozí, že na ně budou uvalena určitá omezení týkající se rozdělení zisku. Tato omezení budou tím přísnější, čím více se budou banky přibližovat k minimálnímu požadavku na kapitál, ale na druhou stranu by neměla být až moc omezující, aby rezervu instituce nevnímaly jako nové kapitálové minimum. Tato rezerva bude zaváděna postupně od 1. ledna 2016 do 1. ledna 2019. Bude začínat na úrovni 0,625 % v roce 2016 a o hodnotu 0,625 se bude každý rok zvyšovat, až na svou cílovou úroveň 2,5 % v roce 2019. (Bank for International Settlements, 2011)

Proticyklická kapitálová rezerva

Hlavním nedostatkem pravidel v rámci Basel II, který mu byl často vytýkán, byla již zmiňovaná procykličnost. Basel III se proto snaží tento nedostatek odstranit. Proticyklická kapitálová rezerva je opět tvořena kmenovým kapitálem tier 1. Výši této rezervy si každý členský stát stanovuje podle sebe, a to v rozpětí 0–2,5 % rizikové expozice. (Accenture, 2012)

Tato rezerva se, dle rozhodnutí pověřeného orgánu, tvoří v období úvěrové expanze. Rozhodnutí o jejím vytvoření musí pověřený orgán oznámit příslušným orgánům nejpozději 12 měsíců před jejím plánovaným zavedením. Je samozřejmostí, že mnoho bank má své expozice umístěné také v jiném členském státě, případně v třetí zemi. Pro tyto instituce se proticyklická rezerva vypočítá jako vážený průměr rezerv stanovených v jednotlivých státech, ve kterých má banka své úvěrové expozice umístěny. Pokud banka nebude splňovat stanovenou rezervu, bude stejně jako v případě bezpečnostní kapitálové rezervy zasažena určitým omezením na rozdělení zisku. Náběh této rezervy je shodný s náběhem bezpečnostní kapitálové rezervy a obě tyto rezervy byly v rámci Basel III zavedeny jako povinné. (Bank for International Settlements, 2011)

3.1.4 Dohled nad bankovním sektorem

Finanční krize, která započala v USA, se v EU projevila jako dluhová krize eurozóny. Hlavním znakem krize v Evropě bylo zejména propojení zadluženosti veřejného a soukromého sektoru a následné vytvoření tzv. bludného kruhu mezi rozpočty

členských států a bankami. Právě snaha o přerušení tohoto spojení vedla evropské představitelky k návrhu na vytvoření bankovní unie. Kromě tohoto problému bylo také zapotřebí upravit regulaci a dohled nad finančním sektorem v EU, které se v průběhu finanční krize ukázaly jako zcela nedostatečné (EU Office České spořitelny, 2014)

Úkolem bankovní unie je zejména stabilizace bankovního sektoru EU a obnovení důvěry v Euro. Velmi důležitým bodem je sjednocení pravidel bank a zpřísnění požadavků zejména na jejich kapitál a likviditu. Dále byl zaveden jednotný dohled nad bankami v rámci celé EU. Důležitým bodem je také předcházení úpadků bank, jejichž záchrana byla v minulosti realizována z peněz daňových poplatníků. Ti už by se v budoucnu o své peníze bát neměli, a tím by mělo dojít k posílení důvěry v evropský bankovní sektor. (Evropská komise, 2012)

Bankovní unie je tvořena třemi pilíři, a to (Breuss, 2013):

- **Jednotný mechanismus dohledu (SSM)** – primárně se týká nejvýznamnějších evropských bank, nad kterými provádí příslušný orgán EU přímý dohled, a zároveň spolupracuje s národními orgány dohledu při regulaci ostatních bank.
- **Jednotný mechanismus pro řešení problémů (SRM)** – jeho největším přínosem je tzv. „bail in“ systém, který zajistí, že daňoví poplatníci už nebudou při úpadku banky přicházet o své peníze. Zakládá 2 důležité instituce, a to jednotný výbor pro řešení krizí a jednotný fond pro řešení krizí, do kterého budou přispívat všechny státy účastníci se bankovní unie.
- **Jednotný systém pojištění vkladů (SDM)** – sjednocení pojistných fondů na evropské úrovni.

Pro makroobezřetnostní politiku jsou významné především první dva pilíře. Nás nyní bude zajímat pouze jednotný mechanismus dohledu. K jednotnému mechanismu pro řešení krizí a jednotnému systému pojištění vkladů se vrátíme později.

Jednotný mechanismus dohledu

Před samotným zavedením SSM bylo třeba vytvořit jednotná pravidla, která budou platit pro všechny banky na území EU – tzv. Single Rulebook. Jakmile byla tato pravidla vytvořena a zavedena do praxe, mohl být spuštěn i jednotný dohled nad bankami. Ten se však týká pouze bank, které se nacházejí na území eurozóny. Ostatní členové EU mohou o připojení k tomuto mechanismu požádat, a to nejpozději 5 měsíců předem. Žádný stát tak ale zatím neučinil. Orgánem, který byl pověřen tímto dohledem, se stala ECB. Svou činnost co by supervizora zahájila v listopadu 2014, kdy převzala dohled nad 120 nejvýznamnějšími bankami v eurozóně. Co se týká ostatních bank, tak ty zůstávají v pravomoci národních regulátorů dohledu. (Břízová a Famfule, 2014)

ECB v rámci SSM provádí dohled nad dodržováním pravidel likvidity, kapitálové přiměřenosti a dalších požadavků, dále provádí dohled nad ozdravnými plány a musí být připravena v tomto ohledu kdykoliv zasáhnou. Má pravomoc provádět ve spolupráci s EBA zátěžové testy, zda jsou všechna její pravidla dostatečná,

a hlavně, zda jsou správně dodržována. Pokud pravidla dodržena nejsou, jsou instituce postiženy zvláštními požadavky na kapitál, likviditu či sdílení informací. (Nařízení č. 1024/2013)

ECB provádí v rámci eurozóny test významnosti institucí. Pokud instituce splní minimálně jedno z níže uvedených kritérií, stává se významnou institucí, a tím pádem předmětem dohledu ECB. Kritéria jsou následující (Nařízení č. 1024/2013):

- Celková hodnota aktiv je vyšší než 30 miliard €.
- Poměr těchto aktiv vůči HDP převyšuje 20 % a zároveň nesmí být celková hodnota aktiv nižší než 5 miliard €.
- Pověřený orgán zúčastněného státu oznámí ECB, že instituci považuje za systémově významnou, a ta následně tuto informaci potvrdí.

Hlavním orgánem SSM je Rada dohledu. Ta je sestavena z předsedy, místopředsedy, 4 členů ECB a zástupce příslušného orgánu každého zúčastněného členského státu. Předseda je volen na 5 let, bez možnosti obnovení funkce, z řad bankovních či finančních odborníků. V současné době je předsedkyní od ledna 2014 Danièle Nouyová. Místopředseda je volen z Výkonné rady ECB také na pětileté funkční období bez možnosti obnovení funkce. Od února 2014 tuto funkci zastává Sabine Lautenschlägerová. Dalšími orgány v rámci SSM jsou poté řídicí výbor, který pomáhá Radě dohledu při plnění jejich úkolů, a sekretariát. (European Central Bank, 2015; Nařízení č. 1024/2013)

3.1.5 Řešení úpadku institucí

Během posledních desetiletí došlo vlivem integrace k tomu, že se mnoho finančních institucí rozšířilo do dalších států, stávaly se stále většími a hlavně provázanějšími s ostatními institucemi. Právě provázanost institucí způsobila, že se následná krize tak lehce rozšířila mezi mnoho institucí, které se přitom zdály zcela zdravé. Nová legislativa v rámci bankovní unie by měla zajistit, aby příslušné orgány disponovaly takovými nástroji a pravomocemi, aby mohly včas a rychle zasáhnout v případě, že se instituce dostane do problémů, nebo jí tyto problémy hrozí. Také by mělo dojít k minimalizaci nákladů spojených jak s uzavíráním bank, tak s jejich ozdravením, aby už nebyly tyto činnosti financovány z peněz daňových poplatníků. (Směrnice 2014/59/EU)

Dle směrnice o ozdravných postupech úvěrových institucí a investičních podniků, známé také jako BRRD, si každý členský stát určí orgán veřejné zprávy k řešení krize. Tento orgán bude disponovat dostatečnými pravomocemi k vykonávání úkolů, které mu byly svěřeny. Instituce, které jim budou podléhat, budou mít za úkol vytvořit pro případ krize ozdravné plány, a to jak individuální, tak pro skupinu. Tyto plány budou aktualizovány minimálně jednou ročně. Orgán k řešení krize poté sestaví plány pro řešení krize daných institucí. (Směrnice 2014/59/EU)

Pokud se instituce dostane do problémů s dodržováním podmínek obezřetnostního podnikání, nebo by se do těchto problémů mohla v brzké době dostat,

může orgán k řešení krize použít některý z mírnějších nástrojů pro řešení této situace (Němec a Tornová, 2014):

- **Včasný zásah** – jedná se o soubor nástrojů, které banka použije v případě, že instituce nedodrží omezující podmínky.
- **Dočasný správce** – po dobu svého působení, které by nemělo být delší než rok, má dočasný správce jak pravomoci akcionáře, tak statutárního orgánu. Musí mít příslušnou odbornou způsobilost a zkušenosti. Odpovědný je správce pouze příslušnému orgánu.

Orgán k řešení krize zahájí řešení krize po konzultaci s příslušným orgánem dohledu v případě, že instituce splňuje následující podmínky (Směrnice 2014/59/EU):

- Instituce je v selhání, nebo je její selhání v brzké době velmi pravděpodobné.
- Tomuto selhání nelze v brzké době v rámci soukromého sektoru zabránit žádným jiným způsobem.
- Jedná se o veřejný zájem.

Na základě rozhodnutí o zahájení řešení krize poté použije orgán k řešení krize nejvhodnější nástroj pro řešení nastalé situace. Nástroje, které může použít, jsou následující (Nařízení č. 806/2014; Směrnice 2014/59/EU):

- **Nástroj převodu činnosti** – umožňuje prodat celou instituci, nebo pouze její část, bez svolení akcionářů.
- **Nástroj překlenovací instituce** – dochází k převodu instituce na tzv. překlenovací instituci. K tomuto převodu dochází pouze na omezenou dobu, poté musí být instituce zlikvidována nebo vrácena na trh.
- **Nástroj oddělení aktiv** – tento nástroj slouží k převodu zdravých aktiv, práv nebo závazků na tzv. společnosti pro správu aktiv. Tento nástroj je využíván spolu s dalšími nástroji.
- **Nástroj rekapitalizace z vnitřních zdrojů** – tento nástroj se pojí s tzv. „bail in“ systémem. Ten je založen na předpokladu, že akcionáři a věřitelé by měli jako první nést ztráty při problémech banky. Tím nutí akcionáře a věřitele více se zajímat o stav a zdraví dané instituce.

I přes to, že jsme si systém „bail in“ uvedli pouze u nástroje rekapitalizace z vnitřních zdrojů, musí být všechna rozhodnutí, která orgán pro řešení krizí učiní, a nástroje, které použije, v souladu s těmito zásadami (Němec a Tornová, 2014):

- Jako první nesou ztráty akcionáři banky.
- Poté věřitelé v závislosti na stupni priority jejich pohledávek. Na věřitele na stejném stupni priority pohledávek je nahlíženo shodně. Navíc je jim garantováno, že ztráty, které utrpí, nebudou nikdy větší než ty, které by utrpěli v běžném insolvenčním řízení.

- Většinou je vedoucí orgán a vedení banky vyměněno. V některých případech může stávající vedení zůstat, pokud je to nezbytné pro účelné řešení krize. Oba tyto orgány mají povinnost orgánu pro řešení krizí pomáhat.
- Vklady, které jsou pojištěny, jsou plně chráněny.

Dále byl dle směrnice 2014/59/EU zřízen Evropský mechanismus financování. Ten je tvořen vnitrostátními mechanismy financování, které budou fungovat prostřednictvím národních fondů, dále půjčkami mezi těmito mechanismy a jejich vzájemným využíváním. Tento mechanismus slouží k tomu, aby orgány k řešení krize mohly plně využívat své nástroje a pravomoci. Do 31. prosince 2024 musí národní fondy dosáhnout v každém členském státě 1 % ze všech pojištěných vkladů všech institucí, na které se vztahuje daná směrnice, a nacházejí se na území daného státu. Tuto lhůtu je možno prodloužit maximálně o 4 roky v případě, že se vyskytnou výdaje přesahující 0,5 % cílové částky fondu. Příspěvek budou instituce odvádět minimálně jednou ročně a jeho výše se vypočítá jako podíl hodnoty všech závazků instituce po odečtení pojištěných vkladů a všech závazků všech institucí nacházejících se na území daného státu po odečtení všech pojištěných vkladů s přihlédnutím k rizikovému profilu instituce. Při výpočtu velikost závazků se nebere v úvahu kapitál.

Na úrovni eurozóny došlo nařízením č. 806/2014 k vytvoření SRM, který představuje druhý pilíř bankovní unie. Ten se skládá ze dvou částí (Nařízení č. 806/2014):

- **Jednotný výbor pro řešení problémů (SRB)** – výbor sídlí v Bruselu, má právní subjektivitu a pracuje zcela nezávisle. Skládá se z předsedy, 4 dalších stálých členů a 1 člena zastupujícího orgán k řešení krize z každého zúčastněného státu. Každý člen výboru je volen na 5 let, přičemž toto funkční období nelze prodloužit. Schází se buď na plenárním zasedání, která musejí být minimálně 2 ročně, nebo na výkonném zasedání výboru, které se koná vždy, když je to nutné. Zástupci Komise a ECB mají právo účastnit se jak plenárního tak výkonného zasedání jako stálí pozorovatelé. Ve většině případů se na zasedáních rozhoduje prostou většinou hlasů. Výboru při jeho práci vypomáhá sekretariát, který zajišťuje chod administrativy a technickou pomoc. Výbor se zodpovídá Evropskému parlamentu, Komisi a Radě.
- **Jednotný fond pro řešení problémů (SBRF)** – vlastníkem fondu je výbor. Účelem fondu je zajistit plynulý postup při řešení krize poskytnutím dostatečných finančních prostředků k financování použitých nástrojů. Při řešení krize je také nezbytná spolupráce se SDM. Jednotlivé národní fondy pro řešení krize, vytvořené v rámci členských států, se v případě eurozóny spojují do jednotného fondu. Pravidla pro cílovou částku fondu jsou stejná jako u národních fondů až na to, že se částky přirozeně týkají velikosti závazků všech institucí v rámci zúčastněných států. Příspěvky jsou vybírány vnitrostátními orgány k řešení krize a poté převáděny do fondu. Opět se jejich velikost odvíjí jak od velikosti závazků instituce, tak jejich rizikového profilu. Fond musí dosáhnout

své cílové částky do roku 2024. Opět je zde možnost termín prodloužit o 4 roky v případě, že se vyskytnou výdaje větší než 0,5 % cílové částky.

SRM funguje na stejném principu jako orgány k řešení krize v jednotlivých členských státech. Rozdíl je v tom, že se tento mechanismus týká celé eurozóny a státy, které ho tvoří, tak jednají na společné euroevropské úrovni. Lze použít stejné nástroje pro řešení krize, jaké jsou uvedeny výše. (Nařízení č. 806/2014)

Postup při řešení krize dle SRM je následující (Breuss, 2013):

- ECB informuje SRB a Komisi o problémech některé z institucí, nad kterými vykonává dohled.
- SRB připraví návrh řešení pro tuto instituci, ve kterém rozhodne, které nástroje budou použity a zda bude zapojen také fond.
- Komise rozhodne, zda bude banka zachráněna či nikoliv. Na základě návrhu SRB nebo své vlastní iniciativy stanoví, jak použít nástroje a fond. Jako taková má konečné slovo.
- Schválené řešení poté vykonává příslušný orgán pro řešení krize pod dohledem SRB.
- SBRF poskytne potřebné finanční prostředky pro použití nástrojů. Na jeho činnost opět dohlíží SRB.

I přes některé negativní ohlasy, ozývající se například z Německa, k vytvoření SRM došlo. Dle všeho by právě Německo mělo vytvořením SRM nejvíce utrpět, neboť jako jeden ze států, který má poměrně silný bankovní systém, by mělo dotovat státy, které jsou na tom o poznání hůře jako např. Španělsko. (Breuss, 2013)

3.1.6 Liikanenova zpráva

Skupina expertů pod vedením guvernéra finské národní banky Erkkiho Liikanena měla za úkol zformulovat doporučení pro banky, která by byla jakýmsi rozšířením legislativy EU a návrhů vytvořených v rámci Basel III. Tato doporučení byla shrnuta v dokumentu nazvaném Liikanenova zpráva, který byl zveřejněn 2. října 2012. Jednou z nejpodstatnějších částí jejich doporučení bylo oddělit od sebe tradiční bankovní obchody a investování bank na vlastní účet. (Riegger, 2012)

Na základě Liikanenovy zprávy vydala Evropská komise 29. ledna 2014 návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o strukturálních opatřeních zvyšujících odolnost úvěrových institucí EU. Komise Liikanenovu zprávu pečlivě prozkoumala, avšak body obsažené v návrhu nařízení se v mnohém od původních doporučení odlišují. Výsledný návrh je pak jakýmsi spojením Volckerova a Vickersova pravidla. Zatímco Volckerovo pravidlo, které bylo aplikováno v USA, striktně obchodování na vlastní účet zakazuje, Vickersovo pravidlo, aplikované ve Velké Británii, určuje, že tyto obchody mohou být bankami prováděny, ale musí být odděleny od tradičního bankovníctví například v rámci dceřiné společnosti. (The Mayer Brown Practices, 2014)

Hlavním cílem tohoto návrhu nařízení je chránit jak vkladatele, tak samotné banky před riskantními investičními obchody na vlastní jméno banky. Tím, že pro některé instituce navrhuje toto nařízení oddělení investičních činností do dceřiné instituce, omezuje jejich komplexnost a odpovídá tak na celosvětový problém institucí, které jsou tzv. „příliš velké na to, aby padly“ neboli „Too Big to Fail“ (TBTF). (The Mayer Brown Practices, 2014)

Připravované nařízení můžeme rozdělit na 2 části. Jedna je paralelou Volckerova pravidla a druhá zase Vickersova. Zatímco původní návrh Liikanenova doporučení se týkal oddělení obchodování na vlastní účet pro všechny zahrnované instituce, připravované nařízení se v tomto ohledu zaměřuje jen na vybrané instituce. Obě části se pak zaměřují na úvěrové instituce, jejich matky v EU, dcery i pobočky, a to jak na území EU, tak ve třetích zemích, a také na dcery a pobočky, které mají sídlo v třetích zemích, ale nacházejí se na území EU. Část nařízení, kterou si nazveme Volckerova, zakazuje vybraným institucím obchodování s finančními nástroji a komoditami na vlastní účet. Dále tyto instituce nesmějí investovat do hedgeových fondů a ani v nich držet podíl. Jedná se o instituce, které splňují některé z následujících kritérií (Evropská komise, 2014):

- Jsou určeny příslušným orgánem členského státu EU jako G-SVI.
- Po dobu tří bezprostředně následujících let dosahují jejich celková aktiva hodnoty 30 miliard € a zároveň jejich obchodní aktiva a závazky dosahují hodnoty 70 miliard € nebo 10 % z celkových aktiv.

Část, kterou si nazveme Vickersova, se týká ostatních bank, které tato kritéria nespĺňují. Těm může být příslušným orgánem uloženo, že některé činnosti, které provádí, budou od zbytku instituce odděleny do samostatného právního subjektu. Rozhodne o tom příslušný orgán, který na základě parametrů, jejichž úroveň stanoví EBA a schválí Komise, určí, které činnosti budou nebo nebudou odděleny. Mezi parametry patří relativní velikost, pákový efekt, složitost, ziskovost, tržní riziko a propojenost. Instituce, o které bude rozhodnuto, že musí určitou část činností oddělit, musí do 6 měsíců od tohoto rozhodnutí sestavit tzv. plán oddělení. (Evropská komise, 2014)

Ke konečnému schválení nařízení by mělo dojít do konce června 2015. Náběh jednotlivých částí pak bude následující: od 1. ledna 2017 by měla začít platit Volckerova část nařízení a od 1. července 2018 potom Vickersova část. (The Mayer Brown Practices, 2014)

3.2 Mikrobezpečnostní dohled

I v oblasti mikrobezpečnostní dohledu došlo během finanční krize ke zjištění, že není, stejně jako makrobezpečnostní dohled, dostatečně silný. Zatímco makrobezpečnostní dohled se dle Maiera (2014) zaměřuje na udržení finančního systému jako celku a zabránění nebo alespoň omezení vzniku systémového rizika, mikrobezpečnostní dohled se zaměřuje na instituce v rámci tohoto systému jako takové.

Nejčastějšími nástroji, které jsou využívány k mikroregulaci, jsou požadavky na kapitál a likviditu institucí. Ty byly také upraveny v rámci doporučení Basel III, implementovaných do evropské legislativy v rámci nařízení o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky neboli CRD IV. (European Banking Authority, 2015a)

Kromě toho byly v rámci mikrodohledu vytvořeny nové instituce, které dohlížejí na dodržování všech stanovených mikropravidel, a to Evropský orgán pro bankovníctví, Evropský orgán pro cenné papíry a trhy a Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění. (Maier, 2014)

3.2.1 Nové instituce v rámci mikrobezřetnostního dohledu

V rámci Larosièrovy zprávy bylo navrženo vytvoření evropského systému dohledu. Z této iniciativy došlo k vytvoření ESFS. Ten zajišťuje dohled nad finančním trhem v EU jak na makroúrovni, tak na mikroúrovni. Na makroúrovni do ESFS patří ESRB. Na mikroúrovni potom soustava 3 institucí (Maier, 2014):

- **Evropský orgán pro bankovníctví (EBA),**
- **Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (ESMA),**
- **Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPA).**

Kromě těchto institucí makro a mikrodohledu se na ESFS podílí také jednotlivé orgány dohledu členských států EU. Tím poskytuje ESFS kompletní systém dohledu nad finančním trhem v EU. (Maier, 2014)

Evropský orgán pro bankovníctví

Hlavním úkolem EBA je vytvoření jednotných pravidel v rámci bankovního dohledu v EU, které jsou také známé pod pojmem Single Rulebook. Tato pravidla sjednocují rozdílné přístupy k regulaci v jednotlivých státech, a tím posilují bankovní systém EU jako celek. EBA také kontroluje dodržování těchto pravidel v rámci jednotlivých členských států. Kromě toho provádí ve spolupráci s ECB zátěžové testy, které mají zhodnotit účinnost jednotlivých opatření v rámci Single Rulebook. Vedle těchto hlavních úloh se zabývá mnoha dalšími úkoly (European Banking Authority, 2015b):

- Zaobírá se možnými případy, kdy nejsou vůbec nebo jsou nesprávně dodržována pravidla v rámci Single Rulebook.
- V určitých situacích vydává rozhodnutí příslušným orgánům nebo přímo daným institucím.
- Funguje jako prostředník při řešení přeshraničních sporů.
- Je poradním orgánem pro Evropský parlament, Komisi i Radu.
- Zabývá se také ochranou spotřebitele.

EBA vydává také řadu dokumentů, jako jsou nejrůznější standardy, které blíže specifikují nařízení a směrnice, příručky, doporučení nebo postoje EBA k dané problematice. (European Banking Authority, 2015b)

Single Rulebook je tvořen souborem pravidel, která zajišťují jednotný přístup pro všechny instituce nacházející se na území členských států EU. Právě prostřednictvím *Single Rulebook* mohou být doporučení upravená v rámci Basel III přijata jednotně v celé Unii. Tato pravidla by měla vytvářet odolný, transparentní a efektivní bankovní sektor. I přes tato pravidla zde existuje určitý prostor pro příslušné orgány jednotlivých členských států. Součástí těchto pravidel jsou hlavně regulační a prováděcí technické normy vydávané EBA, které umožňují zavedení pravidel v rámci směrnice CRD IV, BRRD a nařízení CRR. Tyto technické normy vždy podléhají schválení Evropské komise. (European Banking Authority, 2015b)

EBA sídlí v Londýně, má právní subjektivitu a jeho struktura je následující (European Banking Authority, 2015; Nařízení č. 1093/2010):

- **Rada orgánů dohledu** – skládá se z předsedy a představitelů příslušných orgánů jednotlivých členských států. Zástupci Komise, Rady dohledu ECB, ESRB, EIOPA a ESMA působí jako pozorovatelé. Dle potřeby může rada orgánů dohledu zřídit vnitřní výbory nebo odborné skupiny, které se věnují konkrétním úkolům. Hlavním úkolem rady orgánů dohledu je přijímání pracovního programu jak jednoletého, vždy na následující rok, tak víceletého. Dále udává směr EBA, jmenuje jeho předsedu a vydává stanoviska, rozhodnutí, doporučení a rady. Rozhodnutí jsou přijímána prostou většinou, přičemž každý člen má jeden hlas.
- **Správní rada** – je tvořena předsedou a 6 členy rady orgánů dohledu. Členové jsou voleni na 2,5 roku s možností jednoho prodloužení funkce. Rozhodnutí jsou přijímána většinou přítomných a každý člen má jeden hlas. Zasedání správní rady se konají vždy před zasedáním rady orgánů dohledu. Minimálně se však musejí sejít pětkrát ročně. Zasedání se účastní také výkonný ředitel a zástupce Komise. Správní rada navrhuje radě orgánů dohledu pracovní programy a výroční zprávu.
- **Předseda** – je jmenován radou orgánů dohledu. Jeho funkční období je pětileté s možností jednoho prodloužení funkce. Funguje zcela nezávisle, předsedá jak zasedání rady orgánů dohledu, tak správní rady, a je odpovědný za přípravu práce rady orgánů dohledu. Ve lhůtě devíti měsíců před ukončením jeho funkčního období sestavuje rada orgánů dohledu zprávu, ve které uvádí výsledky, kterých bylo za jeho funkce dosaženo, jakým způsobem jich bylo dosaženo a úkoly, které je třeba v příštím období vyřešit. Na základě této zprávy může rada orgánů dohledu prodloužit funkční období předsedovi o dalších pět let. Toto prodloužení podléhá schválení Evropského parlamentu. Prvním předsedou EBA je v současné době Andrea Enria, který se této role ujal 1. března 2011.
- **Výkonný ředitel** – platí pro něj podobná pravidla jako pro předsedu. Také je volen na 5 let, přičemž jeho funkční období může být jednou prodlouženo.

Opět je o tom rozhodnuto na základě zprávy rady orgánů dohledu. Jeho úkolem je připravovat činnost správního výboru. Dále nese odpovědnost za provádění pracovního programu a zpracovává víceletý pracovní program. V současné době je výkonným ředitelem EBA Adam Fairkas.

- **Společný výbor evropských orgánů dohledu** – jedná se o jednu ze společných institucí evropských orgánů dohledu. Jedná se vlastně o fórum, ve kterém spolupracují EBA, ESMA a EIOPA. Výbor tvoří předsedové těchto institucí a předsednictví je stanovováno na základě rotačního principu. Scházejí se minimálně jednou za 2 měsíce.
- **Odvolací senát** – druhá ze společných institucí evropských orgánů dohledu. Skládá se z 6 členů a 6 jejich zástupců. Ti jsou voleni z řad odborné veřejnosti pro své znalosti a dovednosti ve finanční oblasti. Jejich funkční období je pětileté s možností jednoho prodloužení. Úkolem odvolacího senátu je poskytovat rad v právní oblasti, co se týče působení EBA, ESMA a EIOPA.

Kromě výše zmíněných orgánů vytváří EBA také kolegia orgánů, která fungují v rámci úkolů týkajících se urovnávání přeshraničních sporů. EBA nahrazuje Evropský výbor orgánů bankovního dohledu zřízený v roce 2009. Jako takový ale nemá legislativní pravomoc. Právní důležitost dokumentům, které EBA vydává, dává až Komise, která je schvaluje. (Nařízení č. 1093/2010)

Evropský orgán pro cenné papíry a trhy

Hlavním úkolem ESMA je dohled nad ratingovými agenturami. V tomto ohledu nahradil Evropský výbor regulátorů trhů s cennými papíry, jehož úkoly a pravomoci od 1. ledna 2011 převzal. Struktura jednotlivých orgánů v rámci EBA, ESMA i EIOPA je stále stejná. Předsedou ESMA je Steven Maijor a výkonnou ředitelkou Verena Ross. Sídlem orgánu je francouzská Paříž. Stejně jako EBA vypracovává ESMA návrhy prováděcích a regulatorních technických norem, dále vydává obecné pokyny a doporučení. Ve výjimečných případech může přijímat také rozhodnutí. (European Securities and Markets Authority, 2015a; Nařízení č.1095/2010)

ESMA je nezávislou institucí, jejímž úkolem je stanovovat jednotná pravidla v rámci celé EU, a tím zajistit rovné podmínky investorům a zdravé konkurenční prostředí. ESMA úzce spolupracuje s ESFS i s ostatními orgány dohledu v rámci ESFS. Přispívá ke koordinaci mezi orgány jednotlivých členských států. Je plně odpovědný Evropskému parlamentu, konkrétně výboru ECON. Dále je odpovědná Radě a Evropské komisi. (European Securities and Markets Authority, 2015)

Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění

EIOPA nahradila k 1. lednu 2015 Evropský výbor orgánů dozoru nad pojišťovnictvím a zaměstnaneckým penzijním pojištěním. Úzce spolupracuje se všemi orgány v rámci ESFS, sídlí ve Frankfurtu nad Mohanem a jeho hlavní úkoly jsou (Nařízení č.1094/2010):

- Zajistit stabilitu finančního systému zajištěním mikroobezřetnostního dohledu nad pojistnými trhy a odhalováním systémového rizika.

- Zajistit spolupráci orgánů na mezinárodní úrovni.
- Vytvářet návrhy regulačních a prováděcích norem na pojistném trhu a postupů, a tím vytvářet kvalitní a účinnou jednotnou regulaci a dohled.
- Předcházet arbitráži.
- Chránit pojistníky a další účastníky penzijního systému.

Předsedou, zastupující EIOPA navenek, je Gabriel Bernardino a výkonným ředitelem, zajišťujícím každodenní chod orgánu, je Carlos Montalvo Rebueta. (European Insurance and Occupational Pensions Authority, 2015)

3.2.2 Kapitálová přiměřenost a likvidita

BCBS reagoval na globální finanční krizi návrhem přísnějších opatření v rámci bankovního sektoru. Požadavky obsažené v rámci Basel III, budou banky povinně dodržovat od roku 2019 s tím, že některé části začnou platit již dříve. Nová verze se snaží odstranit nedostatky Basel II, které se v rámci krize projeví. Jednalo se zejména o nedostatečný kapitál bank, ukazatel kapitálové přiměřenosti, likvidity, již zmiňovanou procykličnost a pákový efekt. Regulace kapitálové přiměřenosti je přirozenou odezvou, neboť během krize došlo k hromadným ztrátám solventnosti mnoha bank. V rámci Basel III dochází k navyšování kapitálu třemi různými způsoby. Nejvýznamnější je tzv. proticyklický polštář, který jsme si již představili. Jelikož ztráta solventnosti není u bank vždy zjevná na první pohled, je pro regulátora důležitým ukazatelem, který poukazuje na problém banky, také její likvidita. Basel III proto zavedl také 2 nové ukazatele kontrolující dostatečnou likviditu bank, a to ukazatel likvidního krytí a ukazatel čistého stabilního financování. (Dvořák, 2011; Kalabis, 2012)

Kapitálová přiměřenost

Finanční krize ukázala, že velikosti kapitálu a likvidity, které banky doposud dodržovaly, nedosahovaly dostatečné velikosti ani kvality. Proto byla doporučení na zvýšení těchto ukazatelů, zahrnutá v rámci Basel III, implementována do evropské legislativy v rámci směrnice CRD IV. Ta obsahuje novou definici kapitálu tier 1 a tier 2, zcela vypouští kapitál tier 3 a navyšuje jednotlivé poměry. Kapitál tier 1 se skládá z kmenového kapitálu tier 1 a vedlejšího kapitálu tier 1. Zde dochází k posunu z úrovně 2 % rizikově vážených aktiv kmenového kapitálu tier 1 na novou úroveň o velikosti 4,5 %. Poměr kapitálu tier 1 se zvyšuje z dosavadních 4 % na 6 %. A ukazatel kapitálové přiměřenosti, který je vyjádřen jako poměr celkového kapitálu, tedy součtu kapitálu tier 1 a tier 2, k rizikově váženým aktivům, se nemění a zůstává tak na úrovni 8 %. (Accenture, 2012)

Tyto nové kapitálové požadavky budou zaváděny postupně od 1. ledna 2013, a to následujícím způsobem (Bank for International Settlements, 2013a):

- Velikost kmenového kapitálu tier 1 bude navyšována postupně na 3,5 % v roce 2013, poté 4 % v roce 2014 až na konečnou výši 4,5 % v roce 2015.

- Velikost kapitálu tier 1 bude navyšována ze 4,5 % v roce 2013 na 5,5 % v roce 2014 a 6 % v roce 2015.

Ke změně došlo i ve složení kapitálu. V rámci směrnice CRD IV je stanoveno, které položky lze do kapitálu tier 1 zahrnovat a které ne. Položky zahrnované do kmenového kapitálu tier 1 jsou vybrané kapitálové nástroje a s nimi související emisní ážio, nerozdělený zisk, kumulovaný ostatní úplný výsledek hospodaření, ostatní fondy a rezervní fond na všeobecná bankovní rizika. Většinou se jedná o položky, které lze ihned a zcela bez omezení použít k financování ztrát. Správnost zařazení položek mezi kmenový kapitál tier 1 ověřuje příslušný orgán daného členského státu. Do vedlejšího kapitálu tier 1 jsou pak zahrnovány vybrané kapitálové nástroje a k nim se vážící emisní ážio. Jedná se například o nástroje, které nejsou financovány danou institucí, nástroje, které byly vydány a plně uhrazeny, nebo nástroje, které jsou v případě platební neschopnosti instituce zahrnovány do kapitálu tier 2. (Nařízení č.575/2013)

Ukazatele likvidity

Cílem nových pravidel v rámci Basel III bylo zejména zvýšení odolnosti bankovního sektoru. Pouhé požadavky na kapitál však nejsou dostatečným opatřením. V průběhu krize se ukázalo, že i banky, které měly dostatečnou kapitálovou úroveň, měly problémy s likviditou, která je dostala do značných potíží. Zejména kvůli špatnému řízení rizik likvidity. Jako odpověď publikovala v roce 2008 komise tzv. „Principy pevného řízení rizika likvidity a dohledu“, které obsahovaly průvodce řízením rizika likvidity a dohledu. (Bank for International Settlements, 2011)

K doplnění těchto principů byly vytvořeny 2 nové ukazatele vztahující se k likviditě, a to:

- **Ukazatel krytí likviditou (LCR)** – je sestaven tak, aby zvyšoval krátkodobou odolnost instituce za krizových podmínek trvajících 30 dní. Dosahuje toho požadavkem na držení dostatečné zásoby nezadlužených vysoce likvidních aktiv (HQLA), které lze snadno přeměnit na hotovost. Jeho výpočet zobrazuje následující rovnice.

$$\text{LCR} = \frac{\text{zásoba HQLA}}{\text{čistý odliv aktiv během 30 dnů}} \geq 100\% \quad (1)$$

Vidíme zde, že LCR se vypočítá jako podíl nezadlužených vysoce likvidních aktiv a čistého odlivu aktiv během 30 dnů. HQLA jsou definována jako aktiva, která mohou být ihned přeměněna na hotovost zcela bez nebo s minimální ztrátou hodnoty. Jsou stanovena kritéria, která pokud daná aktiva splňují, tak spadají do HQLA používaných pro výpočet LCR. Mezi tyto faktory patří například nízké riziko, jistota ocenění aktiva a jeho snadný převod na hotovost, nízká korelace s rizikovými aktivy atd. Čistý odliv aktiv je poté charakterizován jako celkový objem očekávaného odlivu aktiv po odečtení celkového očekávaného objemu přílivu aktiv během 30 po sobě následujících dní krizových podmínek. (Bank for International Settlements, 2013b)

Tento minimální požadavek na likviditu institucí by měl být zaváděn postupně po dobu 4 let, přičemž 60% úroveň LCR by instituce měly dodržovat od roku 2015, dále 70% od roku 2016, 80% od roku 2017 a 100% úroveň by měly stát zavést od roku 2018. Do té doby mohou pověřené orgány jednotlivých členských států zavést určitá opatření na výši likvidity. Kromě toho musí instituce podávat příslušnému orgánu zprávy o stavu své likvidity. (Nařízení č.575/2013)

- **Ukazatel čistého stabilního financování (NSFR)** – požaduje po institucích, aby z dlouhodobého hlediska k financování svých aktiv a podmíněných závazků využívaly určité stabilní finanční zdroje. Výpočet tohoto ukazatele znázorňuje následující rovnice.

$$\text{NSFR} = \frac{\text{dostupné stabilní zdroje financování}}{\text{požadované stabilní zdroje financování}} \geq 100\% \quad (2)$$

V čitateli tohoto ukazatele jsou zařazeny položky, které jsou považovány za stabilní zdroje. Tyto položky jsou rozděleny do skupin, které jsou poté vyhodnocovány příslušným orgánem a které posuzují dostupnost stabilního financování. Kromě toho jsou položky děleny do skupin dle doby do dospělosti. V čitateli je také zohledněn tzv. ASF faktor, kterým se vynásobí dané položky v závislosti na druhu aktiva. Například 100% úrovně faktoru ASF bude dosahovat kapitál tier 1 a tier 2, prioritní akcie, atd. Ve jmenovateli poté nalezneme celkový požadovaný objem stabilních zdrojů financování. Pro jmenovatele platí stejné podmínky členění. Zde se zohledňuje tzv. RSF faktor, který každé položce ve jmenovateli přiřadí určitou váhu. U tohoto faktoru platí, že čím nižší je, tím je položka kvalitnější. Například nulovou úroveň RSF faktoru má hotovost, naopak úrovně 50 % faktoru RSF bude dosahovat například zlato. Ukazatel bude požadován po institucích od 1. ledna 2018. Příslušnému orgánu pak budou instituce podávat zprávy minimálně jednou za čtvrtletí. (Accenture, 2012)

Pákový poměr

Jako doplňkový ukazatel ke kapitálovým požadavkům byl zaveden nezávazný pákový poměr. Jeho hodnota bude sledována v letech 2013–2016. Poté dojde k jeho konečné úpravě a jako takový bude implementován jako závazné opatření. Následující rovnice znázorňuje jeho výpočet. Jedná se o podíl objemu kapitálu tier 1 k celkovým expozicím, který musí být vyšší než 3 %. (Accenture, 2012)

$$\text{pákový poměr} = \frac{\text{kapitál tier 1}}{\text{celkové expozice}} \geq 3\% \quad (3)$$

Při výpočtu kapitálu tier 1 se vychází z nově stanovených pravidel. V celkových expozicích jsou zahrnuta všechna aktiva a podrozvahové položky, které nebyly vyloučeny z výpočtu kapitálu tier 1. Kapitálový poměr se počítá za jednotlivé měsíce.

ce, přičemž celkový pákový poměr se poté vypočítá jako aritmetický průměr měsíčních pákových poměrů. (Nařízení č. 575/2013)

3.2.3 Povinné pojištění vkladů

Vznik jednotné bankovní regulace a dohledu byl pochopitelně spojen také s návrhem na zavedení jednotného systému pojištění vkladů. Cílem SDM je ochrana vkladatele a eliminace tzv. runu na banky v případě, že se instituce dostane do problémů. Je zřejmé, že pokud bude v každém členském státě poskytována jiná úroveň pojištění vkladů, mohou se vkladatelé rozhodnout, že své peníze uloží v takovém členském státě, ve kterém je úroveň pojištění nejvyšší. Varianty zavedení SDM jsou dvojího druhu. Buď mohou zůstat fondy pojištění vkladů na národní úrovni s tím, že budou dodržovat jednotná pravidla, nebo se vytvoří jednotný fond pro pojištění vkladů na evropské úrovni. Dle Směrnice 2014/49/EU bude v rámci členských států EU uplatňována první varianta. (Dvořák, 2012)

V současné době jsou na národní úrovni vklady pojištěny dle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/14/ES do výše 100 tisíc € na vkladatele a banku, přičemž nezáleží, zda měnou daného členského státu je euro či nikoliv. Vzhledem k tomu, že některé členské státy uplatňovaly před vstupem této směrnice v platnost limit pojištění vkladů vyšší než 100 tisíc €, mají možnost si tuto vyšší hranici zachovat, ovšem pouze do 31. prosince 2018 a pouze v případě, že před 1. lednem 2008 činil limit pro pojištění vkladů daného členského státu 100 tisíc až 300 tisíc €. SDM by měl zajistit jednotné podmínky pro všechny vkladatele na území členských států, zajistit kratší lhůty pro výplatu pojištěných vkladů a dostatečně informovat vkladatele o pojištění vkladů. Kromě těchto činností týkajících se ochrany vkladatele by se měly systémy pojištění vkladů podílet na financování řešení krize. Jednotlivé národní systémy pojištění vkladů budou podstupovat zátěžové testy a to minimálně jednou za 3 roky, přičemž první test by měl být proveden nejpozději do 3. července 2017. (Směrnice 2014/49/EU)

Do národních systémů pojištění vkladů budou jednotlivé instituce přispívat minimálně jednou ročně částku ve výši, která se bude odvíjet od objemu pojištěných vkladů a rizikového profilu instituce. Do 3. července 2024 musí každý národní systém pojištění vkladů dosahovat výše 0,8 % celkového objemu pojištěných vkladů. Je zde možnost prodloužení této lhůty o další 4 roky v případě, že se vyskytnou kumulované výdaje vyšší než stanovená cílová částka. Každá instituce bude mít povinnost účastnit se některého ze systémů pojištění vkladů. Mezi jednotlivými systémy pojištění vkladů budou povoleny půjčky. Nad celým národním systémem pojištění vkladů bude vykonávat dohled relevantní správní orgán. (Směrnice 2014/49/EU)

Co se týká lhůty pro výplatu pojištěných vkladů, ta by se měla zkrátit na 7 pracovních dnů. Přičemž bude stanoveno postupné zavádění této lhůty, kdy do 31. prosince 2018 může lhůta dosahovat až 20 pracovních dnů, od 1. ledna 2019 do 31. prosince 2020 15 pracovních dnů a od 1. ledna 2021 do 31. prosince 2023 10 pracovních dnů. Od 1. ledna 2024 poté musí všechny státy dodržovat výše uvedenou lhůtu 7 pracovních dnů. (Směrnice 2014/49/EU)

3.3 Ochrana spotřebitele

Jak jsme již uvedly v předchozí kapitole, ochrana spotřebitele v rámci finančního sektoru byla po finanční krizi z roku 2008 výrazně posílena. Vzhledem k tomu, že pád finančních institucí postihl nejvíce právě spotřebitele a záchrana mnohých institucí byla financována právě z peněz daňových poplatníků, muselo k tomuto kroku dojít. (Breuss, 2013)

EU se v první řadě snaží zvýšit informovanost spotřebitelů o jejich možnostech ve finanční oblasti. Snaží se obnovit jejich důvěru ve finanční potažmo bankovní sektor. Toho se snaží docílit i tzv. „bail in“ systémem, který jsme si představili v rámci podkapitoly o zavedení jednotného systému pro řešení krizí. Jeho úkolem je právě ochrana spotřebitele tím, že při úpadku finanční instituce jsou pojištěné vklady zcela chráněny a největší ztráty nesou akcionáři. (Nařízení č. 806/2014)

Další oblastí ochrany spotřebitele je SDM představený v předchozí podkapitole. Ten již sám o sobě zvyšuje důvěryhodnost jednotlivých bankovních systémů a tím i evropského bankovního systému jako celku. Zajišťuje vkladatelům plné krytí jejich vkladů až do výše 100 tisíc € ve všech členských státech. Kromě toho výrazně zkracuje dobu výplaty pojištěných vkladů, a to ve výsledku až na 7 pracovních dnů. (Směrnice 2014/49/EU)

4 Regulace bankovního sektoru v USA

Podobu finančního sektoru v dějinách USA do dnešních dnů ovlivnily 2 velké krize. První z nich byla Velká hospodářská krize, která začala na americké burze v roce 1929. Druhým milníkem byla globální finanční krize, která odstartovala roku 2008. (Musílek, 2010)

Dle Buřínkové (2008) mají obě krize jak společné, tak rozdílné znaky. Jedním z rozdílných znaků je určitě přístup FEDu a dalších centrálních bank, které jinak reagovaly na krizi současnou a jinak na krizi z roku 1929. Příkladem může být právě politika FEDu. Ten po krizi roku 2008 poskytoval masivní finanční pomoc a zároveň snižoval úrokové sazby, zatímco v 30. letech se zabýval spíše restriktivní politikou a úrokové sazby naopak zvyšoval.

Do 20. let 20. století směly americké komerční banky provádět jen komerční obchody. Po vypuknutí tzv. akciové horečky se však banky začaly angažovat i na investičních trzích. Následně došlo k nafouknutí akciové bubliny, která začala splaskávat v roce 1929. Banky, které financovaly tento akciový boom, se začaly dostávat do značných finančních problémů. Bylo potřeba nového účinného bankovního zákona. A tak byl v roce 1933 vydán Glass-Steagall Act (GSA). Zákon zakazoval komerčním bankám obchodovat s akciemi a dluhopisy a také se jakkoliv spojovat či spojit s investičními bankami. (Musílek, 2010)

Nic netrvá věčně, a tak byl GSA v roce 1999 zrušen. Nicméně tento čin vedl ke vzniku šedého bankovníctví a hlavně dal vzniknout finančním institucím, které dostaly název TBTF. (Toman, 2010)

Rok 2008 byl pro současný finanční svět zlomový. Nejistota, která se začala šířit v roce 2007 na americkém trhu s nemovitostmi, způsobená splaskávající se cenovou bublinou, vyvolala na finančním trhu USA paniku. Problémy jako první postihly na počátku roku 2008 banku Bear Stearns. Situaci uklidnila společnost JP Morgan, která banku Bear Stearns zachránila. O několik měsíců později se do problémů dostaly hypoteční agentury Freddie Mac a Fannie Mae, za které se naopak zaručilo Ministerstvo financí USA. Ale když se do problémů o několik dní později dostala investiční banka Lehman Brothers, FED a Ministerstvo financí jí odmítli poskytnout nouzový úvěr a nechali ji padnout. Tím ale začal okamžitě bankovní run i na další banky. Ty postupně ztrácely likviditu a hrozil jim úpadek. Tato neudržitelná a nestabilní situace na trhu si vynutila novou vlnu bankovní regulace. (Musílek, 2008)

Tak vznikl tzv. Zákon o reformě Wall Streetu a ochraně spotřebitelů neboli Dodd-Frank Act (DFA), který byl přijat v roce 2010 prezidentem Barackem Obamou. Zákon funguje na principu GSA. Opět se tedy zaměřuje převážně na regulaci komerčních bank. (Sasha Štěpánová, 2012)

4.1 Makrobezpečnostní dohled

Stejně jako v případě EU budeme i v USA rozlišovat nově zavedená opatření z hlediska jejich šíře působení. Jako první se zaměříme na makrobezpečnostní do-

hled. V této oblasti bylo novinkou po finanční krizi zejména zřízení Rady pro dohled nad finanční stabilitou, která kromě sledování systémového rizika rozhoduje o systémově významných institucích. I USA, stejně jako zbytek členů respektující zprávy BCBR, se snaží zavést nové kapitálové požadavky. Kromě toho posilují dohled díky rozšířené pravomoci FEDu a institucí vykonávajících národní a regionální dohled. Stejně jako EU i USA musely vyřešit, jak budou postupovat při úpadku některé ze systémově významných institucí tak, aby nebyly dotčeny peníze daňových poplatníků. (Mayer Brown LLP, 2010)

4.1.1 Nové instituce makrobezpečnostního dohledu v USA

DFA dal vzniknout několika novým institucím. Tou nejvýznamnější z hlediska makrobezpečnostního dohledu je **Rada pro dohled nad finanční stabilitou (FSOC)**. Radě pomáhá OFR, který shromažďuje všechny potřebné informace pro efektivní fungování FSOC. Hlavním úkolem FSOC je dohled nad finančním sektorem USA, ve kterém se snaží včas identifikovat systémová rizika. V souvislosti s tímto úkolem určuje, které instituce v rámci finančního sektoru jsou považovány za systémově významné, a těm určuje přísnější pravidla, která musí dodržovat. (Mayer Brown LLP, 2010)

Před vypuknutím krize neexistovala v USA žádná instituce, která by se zabývala finančním sektorem jako celkem. Regulace se zaměřovala pouze na jednotlivé instituce. Mezi hlavní oblasti zájmu FSOC tedy patří (U. S. Department of the Treasury, 2014):

- *Koordinace pravidel a dohledu* – jedná se především o sdílení informací v rámci jednotlivých agentur, čímž dojde k odstranění nedostatků v oblasti regulace a dohledu a tím bude FSOC přispívat k větší stabilitě finančního sektoru.
- *Sdílení informací* – FSOC zajistí sdílení podstatných informací mezi jednotlivými agenturami, aby bylo možné včas odhalit, zda nemůže některá instituce představovat systémové riziko. Pokud pojme FSOC takovéto podezření, dá OFR pokyn k tomu, aby si od dotyčné instituce vyžádal podrobnější informace.
- *Určení systémově významných institucí* – FSOC má pravomoc uvalit na některé bankovní holdingové společnosti i nebankovní finanční společnosti přísnější regulační pravidla.
- *Učení vybraných nástrojů finančního trhu* – FSOC nově stanovuje nástroje finančního trhu provádějící platební, zúčtovací nebo vypořádací aktivity, které musejí splňovat určité standardy řízení rizik a spadají pod dohled FEDu, Komise pro cenné papíry a burzy nebo Komise pro termínové obchody.
- *Doporučuje přísnější pravidla* – FSOC navrhuje přísnější pravidla pro systémově významné instituce. Primární regulační agentury poté mohou na doporučení FSOC tyto návrhy uskutečnit.
- *Návrhy na rozdělení významných firem* – FSOC určuje, které společnosti představují hrozbu pro finanční systém a je třeba je rozdělit.

FSOC se skládá z 10 volených členů, mezi které patří i předseda FSOC, kterým je ministr financí USA, a 5 nevolených členů. Mezi volené členy dále patří například předseda FEDu, Federální depozitní pojišťovací korporace nebo Komise pro termínové obchody. Mezi nevolené členy patří například ředitel OFR. Schází se minimálně čtyřikrát ročně. (Mayer Brown LLP, 2010)

4.1.2 Systémově významné instituce

FSOC rozlišuje 2 typy institucí, které se mohou stát předmětem zvýšeného dohledu a regulace. Jedná se o nebankovní finanční společnosti a bankovní holdingové společnosti. Nás budou zajímat hlavně bankovní holdingové společnosti. U těchto společností je nastaven limit, po jehož překročení se instituce stává automaticky objektem zvýšeného finančního dohledu a kapitálových požadavků z domácího hlediska. DFA zavedl tento limit na úrovni 50 bilionů \$ v aktivech. FED může tuto hranici zvednout, ale nikoliv snížit. (Davis Polk & Wardwell LLP, 2010)

Rada guvernérů FEDu zveřejnila dne 9. prosince 2014 návrh zákona, kterým se stanovuje způsob, jímž budou z těchto bankovních holdingových společností vybírány ty, které ponese označení globálně systémově významné banky (G-SIB). Celá metodika identifikace i určení velikosti kapitálových požadavků G-SIB vychází primárně z návrhů BCBS, kterou tímto úkolem pověřila FSB. Již nyní mají výše zmíněné bankovní holdingové společnosti, s aktivy o objemu vyšším než 50 bilionů \$, povinnost vykazovat 12 indikátorů stanovených v rámci 5 kategorií, které určila BCBS. Aby se daná bankovní holdingová společnost stala G-SIB, musí dosahovat v součtu těchto kategorií určité bodové úrovně. FSB vydává každoročně seznam, ve kterém jsou uveřejněny všechny instituce, které nesou označení G-SIB. Pokud bude návrh uzákoněn, vejde v platnost od 1. ledna 2019. (Shearman & Sterling LLP, 2015)

Pro stanovení domácích systémově významných bank (D-SIB) vydalo BCBS také metodický postup pro jejich určování, který však není legislativně zakotven a víceméně tak zůstává na národních orgánech dohledu, kterou instituci si určí jako D-SIB. Ve zprávě BCBS bylo stanoveno 12 principů, ke kterým by měli národní regulátoři přihlížet, při určování D-SIB. Obsahem jednoho z těchto principů je hodnocení 4 kategorií, které jsme si uvedli již u určování J-SVI v rámci EU. Nabízí se zde možnost, určovat D-SIB v rámci USA jako ty instituce, které překračují hranici 50 bilionů \$, ale nesplňují kritéria pro zařazení mezi G-SIB. (Morrison Foerster, 2012)

4.1.3 Kapitálové požadavky a systémová významnost

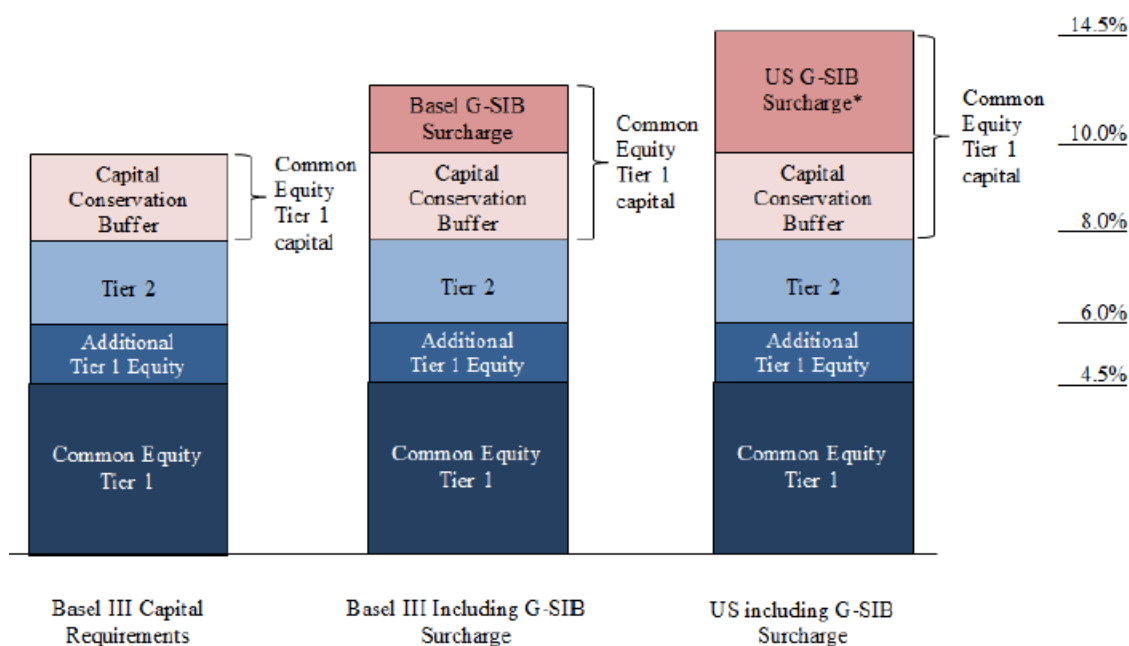
Jak jsme si řekli v předchozí kapitole, G-SIB jsou povinny udržovat nad rámec standardních kapitálových požadavků další kapitálové požadavky, které mají sloužit k zajištění vyšší odolnosti těchto institucí při stresové situaci. Výpočet kapitálových požadavků na G-SIB vychází ze dvou metod. Přičemž první metoda stanovení tzv. přírážky pro G-SIB je stejná, jakou jsme si uvedli u výpočtu kapitálové rezervy pro G-SVI v rámci EU. Druhá metoda nahrazuje ve svém výpočtu prvek nahraditel-

nosti mírou závislosti G-SIB na krátkodobém hromadném financování, která lépe odrazuje náchylnost k pádu jednotlivých G-SIB. Dle této metody se přírážka pro G-SIB stanoví jako podíl průměrné hodnoty hromadného krátkodobého financování na průměrných rizikově vážených aktivech vynásobené fixním faktorem. Takto vypočtená míra závislosti se přičte k jedné z kategorií v rámci výpočtu přírážky, která musí být odlišná od kategorie nahraditelnosti, a vynásobí se dvěma. Dle výsledného skóre dojde k rozdělení do jedné z 10 podskupin s rozdílnými úrovněmi přírážky. Přírážka by se v jednotlivých skupinách měla pohybovat od 1 % v první skupině po 5,5 % ve skupině poslední. Institucím budou stanoveny přírážky dle obou metod. Ta, která bude vyšší, bude na danou instituci uplatněna. Zavádění této rezervy je shodné s EU. Od ledna 2016 bude rezerva tvořena ve výši 25 %, od ledna 2017 poté ve výši 50 %, od ledna 2018 ve výši 75 % a v plné výši bude rezerva dodržována od ledna 2019. (Shearman & Sterling LLP, 2015)

Kromě toho musí G-SIB udržovat **bezpečnostní kapitálovou rezervu**. Ta bude tvořena stejně jako v EU ve výši nejméně 2,5 % rizikově vážených aktiv nad rámec běžných kapitálových požadavků. Jejím primárním úkolem je zabránit finančním potížím banky v stresovém období. Pokud budou instituce dodržovat tento minimální požadavek, nebudou postiženy žádnými omezeními na výplatu dividend a bonusů vedoucím pracovníkům. V opačném případě bude toto omezení tím vyšší, čím blíže se budou instituce přibližovat nulové úrovni udržování bezpečnostní kapitálové rezervy. Nabíhat bude tato rezerva stejně jako v EU. Začínat bude na 0,625 % rizikové expozice v roce 2016, kdy se bude následující roky konzistentně zvyšovat, až dosáhne své finální výše 2,5 % v roce 2019. (Gibson, Dunn & Crutcher, 2013)

G-SIB mají možnost udržovat také **proticyklickou kapitálovou rezervu**. Při tvorbě této rezervy platí i na území USA stejná pravidla jako v EU. Je stanovována v rozmezí 0–2,5 % rizikové expozice. Je tvořena společně s bezpečnostní kapitálovou rezervou v období úvěrové expanze. Její funkce je stejná jako u bezpečnostní kapitálové rezervy a jako taková odstraňuje nedostatek procykličnosti, který byl vytýkán pravidlům nastaveným v rámci Basel II. Velikost stanovují jednotlivé americké agentury a její nedodržování v jimi stanoveném období sebou nese omezení výplaty dividend a bonusů vedoucím pracovníkům. Zavedení této rezervy předchází oznámení nejpozději 12 měsíců předem. (Gibson, Dunn & Crutcher, 2013)

Celkové kapitálové požadavky na G-SIB v porovnání s kapitálovými požadavky stanovenými v rámci Basel III můžeme vidět na následujícím obrázku.

Obr. 1 Celkové požadavky na kapitál G-SIB
 Zdroj: Shearman & Sterling LLP, 2015.

4.1.4 Dohled nad bankovním sektorem

Struktura dohledu a regulace finančního respektive bankovního trhu je v USA, zejména důsledkem duálního bankovního systému, velmi složitá. Tuto činnost zde vykonává hned několik institucí, z nichž nejvýznamnější je FED. Kromě něj se na dohledu dále podílí OCC, FDIC, OTS a další instituce regulující finanční sektor v rámci jednotlivých států. (The Federal Reserve, 2015a)

Každá z výše uvedených institucí se v rámci bankovního sektoru USA zabývá dohledem nad jinými druhy institucí. V následující tabulce je přehledně zachyceno, jak je regulace mezi tyto instituce rozdělena.

Tab. 1 Dohledové a regulatorní orgány bankovních organizací v USA

Složky	Dohled a regulace
Bankovní holdingové společnosti (včetně finančních holdingových společností)	FED
Nebankovní dceřiná firma bankovní holdingové společnosti	FED/funkční regulátor
Národní banky	OCC
Státní banky Členské Nečlenské	FED FDIC
Spořitelní holdingové společnosti	OTS
Spořitelny	OTS/FDIC/FED
Spořitelní a úvěrní družstva	OTS
Pobočky zahraničních bank Se státní licencí S federální licencí	FED/FDIC OCC/FED/FDIC

Zdroj: Board of Governors of the Federal Reserve System, 2013.

FED, jakožto nejvýznamnější instituce v oblasti dohledu nad bankovním trhem, se strukturálně dělí na další části. Nejvyšší postavení zaujímá **Rada guvernérů**, která sídlí ve Washingtonu, D. C. Rada je složena ze 7 guvernérů, kteří jsou jmenováni prezidentem USA. V čele stojí předseda, který je volen na 4 roky. Rada guvernérů pak dohlíží na činnost další části FEDu, a to na **federální rezervní banky**. Ty sídlí ve velkých amerických městech a spravují jednotlivé distrikty, kterých je celkem 12. Tyto banky kontrolují komerční banky, které se nacházejí v jejich distriktu. Hlavním orgánem každé rezervní banky je Rada banky, která volí prezidenta banky. Rada rezervní banky se skládá z devíti členů, kteří jsou rozděleni do 3 kategorií A, B, C vždy po třech členech. Kategorii A tvoří zástupci komerčních bank v daném distriktu, kteří zastupují zájmy těchto bank. Všechny členské banky daného distriktu totiž vlastní část dané rezervní banky a ta jim vyplácí dividendy. V kategorii B jsou také zástupci komerčních bank, ale v této kategorii zastupují zájmy veřejnosti, stejně jako členové kategorie C, které vybírá Rada guvernérů. Další součástí FEDu je **Federální výbor volného trhu** (FOMC). Tato instituce má na starost podporu stabilních cen a ekonomického růstu. Předsedou FOMC je předseda Rady guvernérů. Členem FOMC je dále Rada guvernérů, prezident federální rezervní banky New York a další 4 prezidenti federálních rezervních bank USA, kteří se pravidelně střídají. Nedílnou součástí FEDu jsou poté jednotlivé **členské banky**. Součástí FEDu jsou povinně federální nebo také národní banky. Kromě toho v USA působí také státní banky. Ty ze zákona člena být nemusejí, ale mohou se jimi dobrovolně stát, pokud splní určité požadavky. Jsou to právě členské banky, které drží podíl v jednotlivých federálních rezervních bankách, pod které spadají. Součástí FEDu jsou také **poradní výbory**. (PK, 2013; The Federal Reserve, 2015b)

DFA přinesl řadu změn, z nichž některé byly zacíleny i na činnost FEDu a jeho organizační strukturu. Nejvýznamnější změnou je zákaz poskytovat nouzové úvěry individuálním jedincům. V budoucnu navíc bude každý nouzový program schválen Ministerstvem financí a půjčky z tohoto programu nesmí být poskytovány firmám v insolvenční. Všechny tyto kroky by měly vést především k ochraně daňových poplatníků. Další změnou je, že v rámci Rady guvernérů bude zavedena nová pozice místopředsedy. Jeho posláním bude poskytovat připomínky Radě k regulaci a dohledu. Nově také nebude prezident federální rezervní banky volen skupinou A členů, ale pouze B a C. Tím dojde k zdůraznění veřejného zájmu, který tyto dvě skupiny členů zastupují. (United States Senate Committee on Banking, Housing and Urban Affairs, 2010)

4.1.5 Řešení úpadku systémově důležitých institucí

Kromě změn v dohledu a regulaci systémově významných institucí bylo třeba definovat, jak se bude postupovat při úpadku takovýchto institucí. Tento postup definuje část II DFA. V minulosti byly úpadky TBTF institucí často provázeny otřesem finanční stability USA a také zatížením daňových poplatníků, kteří byli nuceni náklady tohoto úpadku pokrýt. Dle nové legislativy v rámci DFA by tomu tak být nemělo. (McDermott, 2010)

Nový postup, který stanovuje DFA, se týká tzv. zahrnovaných finančních institucí. V první řadě se to týká institucí, u kterých bylo vyhodnoceno, že jsou systémově významné. Konkrétně se tedy jedná o bankovní holdingové společnosti, nebankovní finanční společnosti, které spadají pod dohled FEDu, další finanční společnosti, které se angažují zejména ve finanční činnosti, dceřiné společnosti všech uvedených společností a brokerů a dealerů registrovaných pod SEC. (McDermott, 2010)

U takovýchto institucí se poté likvidátorem stává FDIC. Postup pro stanovení FDIC jako likvidátora je podmíněn několika kroky. Jako první musí vydat FED a FDIC doporučení pro ustanovení FDIC jako likvidátora. Ti takto učiní buď z vlastní iniciativy, nebo na základě upozornění Ministerstva financí. Schválené je doporučení 2/3 hlasů v rozhodovacích orgánech obou institucí. Dále je toto doporučení postoupeno Ministerstvu financí. Ministerstvo se po konzultaci s prezidentem USA rozhoduje na základě následujících bodů (Mayer Brown LLP, 2010):

- Instituce je v úpadku nebo jí úpadek hrozí.
- Pád instituce by mohl ohrozit finanční stabilitu USA.
- Neexistuje žádná alternativa v rámci soukromého sektoru, která by tomuto úpadku dokázala zabránit.
- Dopad likvidace na věřitele, protistrany a akcionáře instituce bude přiměřený dopadu této likvidace na finanční stabilitu USA.
- Likvidací se předejde negativnímu dopadu na finanční stabilitu USA.

- Federální agentura nařídila společnosti převod veškerých převoditelných dluhových instrumentů na kapitál.

Pokud Ministerstvo financí rozhodne, že se FDIC stane likvidátorem dané společnosti, obeznámí s touto skutečností samotnou FDIC i dotčenou finanční společnost. Představenstvo dané společnosti o této skutečnosti hlasuje. Pokud se vedení shodne na tom, že FDIC se nemá stát jejich likvidátorem, podává následně Ministerstvo financí petici okresními soudu v rámci federálního distriktu District of Columbia. Ten následně rozhodne, zda se FDIC likvidátorem stane, či nikoliv. (Mayer Brown LLP, 2010)

Likvidace poté probíhá na podobných principech jako v rámci SRM v EU. Podstatou těchto principů je, aby likvidace snižovala systémové riziko, které daná instituce přináší, a zároveň snižovala morální hazard. Pro splnění těchto podmínek se řídí následujícím (Ansell, Ledig a Vartanian, 2010):

- Největší ztráty ponесou akcionáři a věřitelé dané společnosti.
- Dojde k výměně stávajícího vedení společnosti.
- FDIC spolu s dalšími agenturami zajistí, že všechny složky společnosti odpovědné za finanční stav dané společnosti ponесou ztráty v závislosti na jejich odpovědnosti.

Co by likvidátor má FDIC prakticky neomezenou moc nad danou finanční institucí. V momentě, kdy se stává likvidátorem, získává veškeré pravomoci jak akcionářů, tak věřitelů dané společnosti. V rámci likvidačního procesu může využít několika možností, jak s danou společností naložit. Je oprávněna prodat vybraná aktiva společnosti, spojit likvidující společnost s jinou společností či přenést část aktiv na tzv. překlenovací finanční společnost. Ta je zřizována na omezenou dobu 2 let, přičemž tato lhůta může být tři krát prodloužena o jeden rok. Slouží především k provádění nejrůznějších transakcí s nabyvatelem vybraných aktiv či části společnosti. (McDermott, 2010)

DFA také ustanovuje fond, se kterým je oprávněna disponovat FDIC. Tento fond funguje pod záštitou Ministerstva financí a je využíván v případě, že aktiva likvidované finanční společnosti nejsou dostatečná k pokrytí nákladů na tuto likvidaci. FDIC je v rámci svých pravomocí oprávněna uložit Ministerstvu financí povinnost poskytnout likvidované společnosti finanční pomoc. Nejprve dojde k vypočtení maximálního objemu finančních prostředků, které Ministerstvo financí dané instituci poskytne. Zároveň dojde k vytvoření plánu následného splacení poskytnutých prostředků danou institucí. Při financování z tohoto fondu poté objem poskytnutých prostředků nesmí překročit (Ansell, Ledig a Vartanian, 2010):

- 10 % celkového objemu konsolidovaných aktiv společnosti,
- 90 % reálné hodnoty celkového objemu konsolidovaných aktiv společnosti, určených ke splacení.

Vzhledem k tomu, že DFA stanovuje, že se na nákladech likvidace bude podílet celý finanční sektor, FDIC je oprávněna uvalit na tzv. způsobilé finanční instituce popla-

tek, aby zajistila, že dojde ke splacení finančních prostředků poskytnutých Ministerstvem financí, a to ve lhůtě 60 měsíců od poskytnutí těchto prostředků. Těmito způsobilými finančními institucemi jsou bankovní holdingové společnosti nebo systémově významné nebankovní společnosti s aktivy vyššími než 50 bilionů \$. (Ansell, Ledig a Vartanian, 2010)

4.1.6 Volckerovo pravidlo

V prosinci roku 2013 schválilo 5 nejvýznamnějších amerických agentur (FED, FDIC, OCC, CFTC, SEC) sekci 619 DFA, která je více známá jako tzv. **Volckerovo pravidlo**. Nese jméno významného amerického ekonoma Paula Adolpha Volckera, který zastával v 70. a 80. letech funkci předsedy Rady guvernérů FEDu a také Rady pro dohled nad ekonomickým zotavením. Hlavními body toho zákona byl zákaz obchodování bankovních subjektů na vlastní účet a výrazné omezení investování do akciových a hedgeových fondů. Právě investování do spekulativních obchodů bylo hlavní příčinou toho, že se finanční krize z roku 2008 tak silně odrazila v bankovním sektoru. (Investopedia, LLC, 2015; Parker, 2012)

Za bankovní subjekty v rámci tohoto pravidla jsou poté považovány pojištěné vkladové instituce a společnosti je kontrolující, dále společnosti, na které je dle Mezinárodního bankovního zákona z roku 1978 nahlíženo jako na bankovní holdingové společnosti, a také pobočky a dcery výše zmíněných. Co se týká systémově významných nebankovních institucí, tak na ně se Volckerovo pravidlo nevztahuje. Na druhou stranu jsou tyto instituce postiženy zvýšenými požadavky na kapitál a operace, které jsou bankovním subjektům zakázány, jsou u těchto institucí objemově omezovány. (Bershteyn et al., 2013; Nelson, 2013)

Bankovním subjektům je jako takovým zakázáno obchodovat na vlastní účet s celou škálou finančních instrumentů. Jedná se zejména o cenné papíry, deriváty, komoditní futures a opce. Vedle těchto zakázů zde existuje také celá řada výjimek, mezi které patří například transakce s vládními cennými papíry, transakce spojené s tvorbou trhu nebo upisováním. Zakázané transakce mohou dané subjekty provádět jako prostředníci na žádost zákazníků nebo v rámci pojištění. Kromě toho mohou bankovní subjekty provádět zajišťovací aktivity, které snižují riziko. Povolení k těmto aktivitám je subjektu uděleno po splnění čtyřbodového testu. I poté jsou však jednotlivé aktivity monitorovány a analyzovány. (Nelson, 2013)

Dle velikosti potom budou jednotlivé bankovní instituce podléhat oznamovací povinnosti. Budou nuceny podávat informace o investičních aktivitách, které vykonávají. Velké společnosti budou muset sestavit i program zavedení pravidel v rámci DFA. Menší instituce podléhají stejným povinnostem, ale na jejich dodržování není tak striktně dohlíženo. (Investopedia, LLC, 2015)

Pravidlo vešlo v platnost již 1. dubna 2014, ale striktně mělo být dodržováno až od 21. července 2015. Na nátlak Wall Streetu FED tento limit prodloužil o další dva roky, tedy od 21. července 2017. Hlavním argumentem bylo, že banky nejsou schopny za tak krátkou dobu prodat jimi vlastněné investiční instrumenty. (Bershteyn et al., 2013; Eavis, 2014)

4.2 Mikrobezpečnostní dohled

Již v kapitole věnované problematice mikrobezpečnostního dohledu v rámci EU jsme si uvedli, že v rámci tohoto dohledu se zabýváme především jednotlivými institucemi a pravidly, které jsou stanoveny na jejich kapitálovou přiměřenost a likviditu.

Stejně jako EU i USA se rozhodly sjednotit pravidla v oblasti kapitálových požadavků s těmi, které stanovila BCBS v rámci svých doporučení. I přesto, že mnohé oblasti byly harmonizovány, některé z nich stále zůstávají pouze na úrovni stanovené americkými agenturami dohledu. (Anenberg et. al.,2013)

Dále se také podíváme na americký model povinného pojištění vkladů, kde došlo v souvislosti s ekonomickou krizí také k některým změnám. (American Bankers Association, 2012)

4.2.1 Kapitálová přiměřenost a likvidita

Stejně jako ostatní státy světa, i USA měly za úkol implementovat nová kapitálová pravidla stanovená BCBS do svého národního práva. Již v červnu 2012 došlo v USA k vytvoření návrhu zákona, který obsahoval nové minimální kapitálové požadavky. Nakonec byl zákon schválen 2. července 2013 Radou guvernérů FEDu. Staré kapitálové požadavky, které do té doby platily na území USA, byly založeny ještě na pravidlech v rámci Basel I. Pro systémově významné instituce, začaly nové kapitálové požadavky platit již od ledna 2014, zatímco ostatní bankovní instituce je začaly dodržovat od ledna 2015. (Anenberg et. al.,2013)

Kapitálová přiměřenost

Všechny bankovní společnosti jsou povinny dodržovat nové požadavky na kapitálovou přiměřenost. Jelikož jsou založeny na požadavcích v rámci Basel III, dosahují stejné úrovně jako pro státy EU. Zatímco v EU byl ukazatel kmenového kapitálu tier 1, který je vztažen k rizikově váženým aktivům, již používán, v USA tento ukazatel dosud zaveden nebyl. Nově tedy musí americké bankovní společnosti od ledna 2015 vykazovat a udržovat tento nový ukazatel na úrovni 4,5 %. Poměr celkového kapitálu tier 1 k rizikově váženým aktivům se zvyšuje na 6 %.² A ukazatel kapitálové přiměřenosti nám zůstává na stejné hodnotě jako doposud, tedy 8 %. Pro systémově významné instituce byl zaveden postupný náběh těchto kapitálových požadavků, kdy již od ledna 2014 musely udržovat tyto 3 ukazatele na předem stanovené úrovni. Tento postupný náběh znázorňuje tabulka č. 2 (Gibson, Dunn & Crutcher, 2013).

² V porovnání s hodnotou z roku 2013, kdy tento ukazatel dosahoval 4 % rizikově vážených aktiv.

Tab. 2 Náběh kapitálových požadavků pro systémově významné instituce

	2013	2014	2015
Kmenový kapitál tier 1	—	4 %	4,5 %
Kapitál tier 1	4 %	5,5 %	6 %
Kapitálová průměrnost	8 %	8 %	8 %

Zdroj: Gibson, Dunn & Crutcher, 2013.

Kromě stanovení nové úrovně kapitálových požadavků zákon také stanovuje striktní pravidla pro kmenový kapitál tier 1. Zákon vychází jak z návrhů BCBS, tak z původního návrhu zákona. Například kmenový kapitál tier 1 je tvořen převážně kmenovými akciemi a nerozděleným ziskem. Co se týká vedlejšího kapitálu tier 1, tak v tomto případě jde americká legislativa nad rámec evropské. Stejně je to i v případě vymezení kapitálu tier 2, kde americká legislativa umožňuje zařadit větší škálu produktů. (Anenberg et. al.,2013)

Ukazatele likvidity

USA musely dle návrhu BCBS zahrnout do své legislativy také ukazatel LCR. Zatímco evropský ukazatel LCR existuje pouze jeden, v USA mají hned dva. Ten první se týká těch největších bankovních společností, které budou muset splňovat tzv. plnou verzi tohoto ukazatele. Jedná se o společnosti, které dosahují konsolidovaných aktiv na úrovni 250 bilionů \$, nebo přesáhnou úroveň 10 bilionů \$ v rozvahových položkách zahraničních expozic. Druhý tzv. upravený je určen pro všechny ostatní bankovní společnosti, které mají více než 50 bilionů \$ konsolidovaných aktiv. Princip ukazatele je stále stejný. Jeho účelem je udržovat u daných institucí krátkodobou likviditu na odpovídající úrovni v případě stresového scénáře, a to pomocí HQLA. Pro ty platí stejná pravidla na určení jako v EU. Jak pro plnou verzi ukazatele, tak pro upravenou je stanoven určitý náběh dodržování tohoto ukazatele. Plnou verzi musí bankovní společnosti udržovat na úrovni 80 % již od roku 2015. V roce 2016 poté na úrovni 90 %, kde se nám připojuje i upravená verze na stejné úrovni, a v plné výši společně s upravenou verzí bude LCR dodržován od roku 2017. Ukazatel NSFR jako takový USA nemají v legislativě ještě zakotven. Očekává se, že jej uzákoní až poté, co BCBS vydá finální verzi návrhu tohoto ukazatele. (Angeloff a Berman, 2014)

Pákový poměr

Požadavek na pákový poměr je v USA stanoven na úrovni vyšší než 4 % kapitálu tier 1. Pro vybrané bankovní holdingové společnosti, které splňují určitou hranici objemu aktiv, bude stanoven ještě tzv. doplňkový pákový poměr. Ten bude ve výši 2 % kapitálu tier 1. Oproti klasickému pákovému poměru se liší způsobem výpočtu. U tohoto pákového poměru jsou ve jmenovateli zahrnuty i některé podrozvahové položky, které se při výpočtu klasického pákového poměru nevyskytují. Pro G-SIB a další vysoce kapitálové bankovní holdingové společnosti bylo navrženo

ještě další rozšíření pákového poměru, a to v podobě tzv. doplňkového pákového polštáře ve výši 3 % kapitálu tier 1. Bude určen pro bankovní holdingové společnosti s konsolidovanými aktivy na úrovni 700 bilionů \$ a vyšší, nebo pokud budou dosahovat 10 bilionů \$ konsolidovaných aktiv bankovní holdingové společnosti jako celku. Klasický pákový poměr spolu s doplňkovým vykazují všechny bankovní instituce od ledna 2015, přičemž striktně dodržovat jej budou od ledna 2018. (Anenberg et. al., 2013)

4.2.2 Povinné pojištění vkladů

Institucí, která v USA zajišťuje pojištění vkladů bank je **Federální korporace pro pojištění vkladů** (FDIC). Jedná se o nezávislou instituci vlády USA sídlící ve Washingtonu D. C., která vznikla v roce 1933 v reakci na Velkou hospodářskou krizi. Od té doby úspěšně chrání vklady bank a spořitelních institucí amerických spotřebitelů. Současně také vykonává funkci supervizora nad státními nečlenskými bankami. Hlavním orgánem působícím v rámci FDIC je pětičlenné představenstvo. V čele FDIC v současné době stojí předseda Martin J. Gruenberg. Kromě něj je součástí rady také například zástupce OCC nebo Úřadu pro ochranu spotřebitele. FDIC je financována z pojistného od pojištěných bank a spořitelních institucí a z obchodování s cennými papíry Ministerstva financí USA. Jak jsme si uvedli v jedné z předchozích kapitol, funguje FDIC také jako likvidátor upadající systémově významné instituce. Díky tomu získává FDIC řadu nových pravomocí, které jí dává DFA. Při pádu instituce postupuje FDIC nejčastěji tak, že pojištěné vklady a půjčky dané instituce prodá nástupnické instituci. (Federal Deposit Insurance Corporation, 2014a)

Pojištění v rámci FDIC se vztahuje pouze na vkladové produkty některé z institucí, která je pojištěná u FDIC. Navíc se pojištění nevztahuje na všechny vkladové produkty. FDIC pojišťuje šekové účty, spořicí účty, vkladové účty peněžního trhu, účty s převoditelnými platebními pokyny, termínované vklady a další produkty vydávané bankou, jako například pokladní šeky nebo poštovní poukázky. Naopak finanční produkty, které FDIC nepojišťuje, jsou například cenné papíry, dluhopisy, podílové fondy, komunální cenné papíry, státní pokladniční poukázky Ministerstva financí USA atd. V případě pádu pojištěné instituce reaguje FDIC rychlým vyplácením pojištěných vkladů spotřebitelům. Vzhledem k tomu, že při pádu pojištěné instituce na sebe bere veškeré povinnosti FDIC, musí také zajistit prodej aktiv a vyrovnat dluhy zkrachovalé instituce včetně nároků na vklady. (Federal Deposit Insurance Corporation, 2014b)

S uzákoněním DFA došlo k řadě změn i v rámci fungování FDIC. Kromě toho, že získala v některých případech pravomoci likvidátora upadajících systémově významných institucí, došlo ke změnám i v jiných oblastech. Například se zvyšuje velikost limitu pojištění vkladů na vkladatele a banku ze 100 tisíc \$ na 250 tisíc \$. Jedná se o významnou změnu, neboť naposledy byl tento limit měněn v roce 1980. Pro banky s aktivy nad úrovní 10 bilionů \$ bude platit nová minimální úroveň pojištěných vkladů, a to 1,35 %. Bylo také stanoveno, že výše pojistného zůstane na stejné úrovni až do chvíle, než bude v pojistném fondu dosaženo 1,15 % všech po-

jištěných vkladů. Dále bylo stanoveno, že pojistné bude udržováno na vyšší úrovni až do doby, než pojistný fond dosáhne 2 % pojištěných vkladů. Bylo tak stanoveno zejména proto, že DFA zrušil pevný strop pro pojistný fond, který byl 1,5 % a navíc omezil výplatu dividend. (American Bankers Association, 2012)

4.3 Ochrana spotřebitele

Nejvýznamnější institucí, která se zabývá ochranou spotřebitele a byla vybudována díky DFA, je jednoznačně **Úřad finanční ochrany spotřebitele** (CFPB), který funguje pod Radou guvernérů FEDu jako nezávislá instituce. Vznik tohoto úřadu byl hlavním cílem původního návrhu Obamovy administrativy. Ve středu jeho zájmu jsou američtí poskytovatelé finančních produktů a služeb. Jako takový má úřad řadu regulatorních, dohledových a vynucovacích pravomocí. (Mayer Brown LLP, 2010)

Vznikem CFPB došlo k přenosu činností zajišťujících ochranu spotřebitele z původních šesti institucí na jednu. Původní instituce své funkce však neztrácí úplně. Kromě nových pravomocí, které DFA úřadu uděluje, vymezuje DFA také oblasti, které jsou mimo pravomoc úřadu a zároveň určitá omezení jeho pravomocí. Tato omezení se týkají z velké části také jednotlivých institucí, nad kterými CFPB vykonává své pravomoci. Tyto instituce jsou rozděleny do 3 skupin (Carpenter, 2014):

- *vkladové instituce s aktivy ve výši 10 bilionů \$ a více* – nad těmito typy institucí je úřad oprávněn provádět základní úkony v oblasti dohledu, stanovování předpisů a jejich vynucování. Ostatní úkony zůstávají v pravomoci k tomu zmocněných bankovních regulátorů.
- *vkladové instituce do výše 10 bilionů \$ aktiv* – u tohoto typu institucí má CFPB pravomoci jen v oblasti implementace pravidel týkajících se ochrany spotřebitele. Ostatní úkony a pravomoci zůstávají jednotlivým bankovním regulátorům.
- *nevkkladové instituce* – v této skupině vykonává úřad své pravomoci pouze u třech typů institucí, a to u poskytovatelů studentských půjček a výplatních půjček a dále u institucí, které se angažují v hypotečních aktivitách.

Je třeba také zmínit, že DFA neustanovuje pouze, nad kterými institucemi vykonává úřad své pravomoci, ale také vyčleňuje ty, které do jeho působnosti nespadají, jako jsou například obchodníci s auty, kteří se zabývají jejich prodejem (přímým nebo leasingem) či servisem, dále účetní, realitní kanceláře, realitní agenti nebo prodejci mobilních domů. Za určitých zákonem stanovených okolností může úřad i nad těmito typy poskytovatelů vykonávat pravomoci jemu svěřené. (Carpenter, 2014)

Organizační struktura úřadu je podrobně vymezena v kapitole X DFA, která podrobně rozebírá i další části CFPB. V čele úřadu stojí ředitel. Ten je jmenovaný prezidentem USA na funkční období pěti let a zároveň se stává členem FSOC a představenstva FDIC. Dle DFA musí být v rámci CFPB zřízeny 3 samostatné oddí-

ly, a to: výzkum, veřejné záležitosti a shromažďování a sledování stížností. Navíc budou pod CFPB zařazeny 4 úřady, a to: Úřad pro spravedlivé půjčky a rovné příležitosti, Úřad finančního vzdělávání, Úřad služebních záležitostí a Úřad finanční ochrany starších Američanů. Kromě těchto úřadů bude v rámci CFPB fungovat také ombudsman pro soukromé vzdělávání v oblasti úvěrů. (Mayer Brown LLP, 2010)

Co se týká financování chodu této instituce, tak to je zcela odlišné od financování ostatních podobných dohledových institucí, pro které je většinou vyhrazena určitá částka z federálního rozpočtu. CFPB je oproti tomu financován kombinací nejrůznějších příjmů FEDu. Výši příjmů úřadu stanovuje ředitel, který se ale musí řídit určitým omezením. Procentuálně dosahuje toto omezení od roku 2012 výše 12 % celkových operativních výdajů FEDu. (Carpenter, 2014)

Zřízení tohoto úřadu by mělo zajistit, aby instituce dodržovaly federální zákony na ochranu spotřebitele a včas eliminovali, nebo alespoň snižovali, rizika, která se mohou na trhu v souvislosti se spotřebitelům nabízenými produkty objevit. Velkým přínosem CFPB je to, že reaguje na podněty spotřebitelů, kteří jim mohou své stížnosti na nejrůznější spotřebitelské finanční produkty sdělit na jejich webových stránkách. Kromě stížností sem mohou umisťovat i své zkušenosti s různými finančními produkty, a to jak negativní, tak pozitivní. Celkově se snaží úřad spotřebitele v USA vzdělávat v této velmi široké oblasti nabízených produktů, aby se mohli sami správně rozhodovat. (Consumer Financial Protection Bureau, 2014)

Pomoci má v oblasti ochrany spotřebitele také systém „bail in“. O tomto systému už jsme se dozvěděli v kapitole věnované řešení úpadku systémově významných institucí. Uvedli jsme si, že ztráty při úpadku instituce neponesou jen akcionáři a věřitelé banky, ale všechny složky dané firmy, které nesou za nastalou situaci odpovědnost. (Ansell, Ledig a Vartanian, 2010)

Kromě toho jsme si také uvedli systém pojištění vkladů v rámci FDIC, který zajišťuje ochranu peněz spotřebitelů až do výše 250 tisíc \$. S cílem chránit americké spotřebitele bylo také uzákoněno, že každé poskytování nouzového úvěru finanční instituci bude podléhat schválení Ministerstva financí a úvěry nebudou poskytovány bankám v insolvenční. (American Bankers Association, 2012)

5 Komparativní analýza regulace bankovního trhu v USA a EU v období po finanční krizi

V této kapitole je provedena komparativní analýza, ve které jsou shrnuty všechny shodné a rozdílné znaky, kterými se vyznačují kroky, provedené v rámci EU a USA v období po finanční krizi z roku 2008. Tyto znaky jsou rozčleněny dle již použitého třídění v rámci dosud zpracovaných kapitol regulace v EU a USA.

5.1 Makrobezpečnostní dohled

Nové instituce makrobezpečnostního dohledu

V rámci obou uskupení bylo zjištěno, že za vypuknutí finanční krize z roku 2008 může z části také absence instituce, která by se zabývala finančním trhem jako celkem a vykonávala by nad ním dohled. V EU došlo následně v roce 2010 k vytvoření ESRB a v USA dal DFA ve stejném roce vzniknout FSOC. Jejich hlavními funkcemi je zejména odhalování, zmírňování nebo případná eliminace systémového rizika a samozřejmě celkový dohled nad finančním sektorem. Aby dokázaly tyto úkoly plnit, shromažďují všechny potřebné informace o jednotlivých institucích v rámci finančního trhu a spolupracují také s ostatními institucemi. Obě tyto instituce navíc vydávají doporučení nebo varování institucím, které se dle jejich mínění nechovají obezřetně a mohly by představovat systémové riziko. Tato doporučení ale nemají právní účinek, neboť obě instituce jsou sice nezávislé, ale nedisponují právní subjektivitou. Částečnou výjimku tvoří FSOC, která disponuje určitou právní subjektivitou, a to v případě systémově významných institucí, o jejichž určení rozhoduje, a kterým navrhuje přísnější kapitálové požadavky. V ostatních případech dávají právní moc jejím rozhodnutím jednotlivé primární regulatorní orgány a v případě ESRB v EU pak Rada.

Tab. 3 Nové instituce makrobezpečnostního dohledu

	EU	USA
Nové instituce makro dohledu	ESRB - nemá právní subjektivitu - součástí ESFS - vydává doporučení a varování ohledně systémového rizika	FSOC - částečná právní subjektivita - pomáhá jí OFR - určuje SIFI a navrhuje jim přísnější kapitálové požadavky - návrhy na rozdělení společností - stanovuje nástroje finančního trhu

Zdroj: vlastní zpracování

Problematika systémově významných institucí

Návrh na určení SIFI vydala BCBS již v roce 2011 a z tohoto návrhu vychází jak FSOC při určování SIFI, tak pověřené orgány jednotlivých členských států. U obou se rozlišují dva typy SIFI, a to G-SIFI a D-SIFI. Bankovní instituce jsou poté v jednotlivých kategoriích označeny G-SIB v USA a G-SVI v EU a D-SIB v USA a J-SVI v EU. Co se týká G-SIB, tak v USA se jí může stát bankovní holdingová společnost, která překročila stanovený limit 50 bilionů \$ a zároveň se u každé instituce kvantitativně vyhodnocuje celková suma 12 indikátorů v 5 kategoriích. Po překročení stanoveného limitu se pak instituce stává G-SIB. Pokud pouze překročila stanovený limit aktiv, ale nedosáhla potřebných bodů, je zde možnost jejího zařazení mezi D-SIB. Na stejném principu jsou G-SVI stanovovány i v rámci EU. Dle dosažených bodů jsou poté instituce rozřazeny do 5 podkategorií. D-SVI se v rámci EU určují stejně jako G-SVI. Rozdíl spočívá v počtu kategorií, v rámci kterých se přidělují body. U D-SVI jsou pouze 4. Zatímco G-SIB/G-SVI jsou povinny udržovat vyšší kapitálové požadavky, J-SVI/D-SIB tuto povinnost nemají.

Tab. 4 Určení systémově významných institucí

		EU	USA
Systémově významné instituce	G-SVI/G-SIB	- metoda dle zprávy BCBS - určují pověřené orgány jednotlivých členských států - 5 kritérií - označení G-SVI	- metoda dle zprávy BCBS - výchozí je stanovení dle DFA - určuje FSOC - 5 kritérií - označení G-SIB
	J-SVI/D-SIB	- metoda dle návrhu BCBS - určují pověřené orgány jednotlivých členských států - 4 kritéria - označení J-SVI	- metoda není stanovena - možnost stanovení dle DFA - určuje FSOC - označení D-SIB

Zdroj: vlastní zpracování

Kapitálové požadavky spojené se systémovou významností institucí

G-SVI mají povinnost udržovat nad rámec standartních kapitálových požadavků tzv. kapitálové rezervy neboli polštáře. Jsou tvořeny v období úvěrové expanze a čerpány v nepříznivých obdobích na finančních trzích. BCBS zavádí 4 druhy kapitálových rezerv, z nichž nejvýznamnější je kapitálová rezerva pro G-SVI/G-SIB.

Tato rezerva je povinně tvořena v USA i EU, ale stanovení její velikosti se v obou uskupeních odlišuje. V EU využívají při jejím určení pouze jednu metodu. Tato metoda rozřazuje jednotlivé instituce do minimálně 5 kategorií dle bodového výsledku při určení systémové významnosti. V závislosti na přiřazení do kategorie tvoří instituce kapitálovou rezervu v rozmezí 1–3,5 %. V USA jsou použity metody dvě. První je shodná s metodou stanovenou BCBS. Druhá zapojuje mezi kategorie míru závislosti na krátkodobém hromadném financování. Dle úrovně této míry jsou poté instituce rozřazeny do 10 kategorií s přírážkami 1–5,5 %. Při stanovení konečné výše se rezerva vypočítá dle obou metod a poté je instituci stanovena ta rezerva, která je vyšší. Zaváděna je v obou uskupeních v poměrné výši od ledna 2016.

Co se týká D-SIB, tak víme, že ta není v USA legislativně zakotvena, a proto se kapitálová rezerva pro J-SVI určuje jen v EU. I zde však tato rezerva není udržována povinně. O jejím stanovení a výši rozhoduje příslušný orgán členského státu EU, přičemž může být utvořena v maximální výši 2 % rizikově vážených aktiv.

Další povinnou rezervou pro G-SVI/G-SIB je bezpečnostní kapitálová rezerva. V obou uskupeních je tvořena v minimální výši 2,5 % rizikově vážených aktiv. Náběh této rezervy je stejný jak v EU, tak v USA. Začne být udržována v poměrné výši již od ledna 2016.

Proticyklická kapitálová rezerva je tvořena dobrovolně. Shodně je uplatňována v EU i USA ve výši 0–2,5 %, přičemž v EU tuto výši stanovuje příslušný orgán

členského státu a v USA příslušné dohledové agentury. Její nedodržování je sankcionováno omezením výplaty dividend a bonusů.

Jako poslední byla BCBS určena kapitálová rezerva ke krytí systémového rizika. USA tuto rezervu nemají v legislativě zavedenou a v EU je tvořena dobrovolně. Její stanovení poté určuje příslušný orgán členského státu EU ve výši minimálně 1 %. Pokud je instituci uložena zároveň kapitálová rezerva pro G-SVI i kapitálová rezerva ke krytí systémového rizika, udržuje tu rezervu, která je vyšší.

Tab. 5 Kapitálové rezervy

	EU	USA
Kapitálová rezerva pro G-SVI/G-SIB	- povinná - 1 metoda - 1–3,5 % - leden 2016	- povinná - 2 metody - 1–5,5 % - leden 2016
Kapitálová rezerva pro J-SVI/D-SIB	- není povinná - max. 2 %	—
Kapitálová rezerva ke krytí systémového rizika	- není povinná - min. 1 %	—
Bezpečnostní kapitálová rezerva	- povinná - min. 2,5 % - leden 2016	- povinná - min. 2,5 % - leden 2016
Proticyklická kapitálová rezerva	- není povinná - max. 2,5 %	- není povinná - max. 2,5 %

Zdroj: vlastní zpracování

Řešení úpadku systémově významných institucí

V USA došlo v rámci DFA k tomu, že likvidátorem upadající systémově významné instituce se za určitých podmínek stává FDIC. S jeho ustanovením musí souhlasit FED i Ministerstvo financí. Jako takový má poté neomezenou moc a může využít několika nástrojů likvidace. Ty jsou velmi podobné nástrojům využívaným při likvidaci v EU. Samotná likvidace dané instituce poté vychází ze stejného principu, jako v EU, kterým je „bail in“ systém. Dle něj ponese největší ztráty akcionáři a věřitelé společnosti. FDIC také disponuje fondem, který je využíván v situaci, kdy aktiva dané společnosti nestačí na pokrytí nákladů likvidace. Splácení fondu pak probíhá zpětně a podílí se na něm celý finanční sektor prostřednictvím působících finančních institucí.

V rámci EU si musí každý členský stát určit orgán pro řešení krize, který disponuje nástroji a pravomocemi pro efektivní řešení úpadku instituce na národní úrovni, přičemž se řídí již zmiňovaným „bail in“ systémem. Financování likvidace je poté zajištěno evropským systémem financování, který je složený z jednotlivých národních systémů financování, do kterých přispívají instituce umístěné v jednotlivých členských státech. Pokud se však jedná o nadnárodní úroveň, orgán pro řešení krize sám nestačí. Zde do hry vstupuje nově vytvořený SRM. Ten byl ale vytvořen jen pro státy eurozóny. Tento mechanismus využívá při likvidaci SBRF,

který je tvořen národními mechanismy financování států eurozóny. Druhou částí SRM je potom SRB, který rozhoduje o průběhu likvidace, použitých nástrojích i použití financí z fondu. Roli v tomto procesu má i Komise, která rozhodne, zda bude instituce zachráněna či nikoliv.

Tab. 6 Řešení úpadku systémově významných institucí

	EU	USA
Řešení úpadku SIFI	<ul style="list-style-type: none"> - likvidátorem: u států eurozóny – SRB u ostatních států – orgán pro řešení krize - „bail in“ systém - evropský mechanismus financování přechází na úrovni eurozóny v SBRF - průběžný systém financování fondu 	<ul style="list-style-type: none"> - likvidátorem FSOC - „bail in“ systém - fond k financování likvidace pod záštitou Ministerstva financí - zpětný systém financování fondu

Zdroj: vlastní zpracování

Dohled nad bankovním sektorem

Vzhledem k existenci duálního bankovního systému je struktura dohledu v USA velmi složitá. Vedle sebe zde existuje hned několik dohledových agentur, z nichž každá se zaměřuje na jiný typ institucí. Nejvýznamnější institucí však stále zůstává FED. Po krizi se bankovní dohled v USA nijak výrazně nezměnil. V rámci DFA sice došlo k některým změnám v pravomocích FEDu, nicméně nedošlo k tak výrazným změnám jako v EU. Zde došlo k vytvoření SSM. Podstatou SSM je zavedení tzv. Single Rulebook ve všech členských státech EU, přičemž samotný SSM se poté týká pouze států eurozóny. V rámci SSM byl dohled nad největšími bankami eurozóny přesunut na nadnárodní úroveň a hlavním dohledovým orgánem se tak stává ECB. Ostatní banky zůstávají v kompetenci národních orgánů dohledu. Zda se daná instituce stane předmětem dohledu ECB či nikoliv, rozhoduje ECB prostřednictvím testu významnosti. Jako taková poté ECB dohlíží na dodržování kapitálových požadavků a likvidity daných institucí.

Problematika obchodování bank na vlastní účet

V USA byla tato problematika vyřešena v rámci DFA, a to tzv. Volckerovým pravidlem. Určeno je pro bankovní subjekty, kterým je dle tohoto pravidla zakázáno obchodovat na vlastní účet s celou škálou finančních instrumentů a je jim omezena možnost investování do hedgeových a akciových fondů. Z toho zákazu je však stanoveno i mnoho výjimek. Mohou být například vykonávány na žádost klienta či v rámci pojištění. Pokud jde o nebankovní finanční instituce, tak těch se pravidlo netýká, ale jsou jim tyto obchody objemově omezovány. Dodržováno bude pravidlo s největší pravděpodobností od 21. července 2017.

V EU na tyto spekulativní obchody reagovala Liikanenova zpráva. Ta byla částečně pozměněna a následný návrh nařízení je spojením Volckerova a Vickersova pravidla. Volckerova část striktně zakazuje vybraným institucím obchodování na vlastní účet a investování do hedgeových fondů. Vickersova část přikazuje ostatním vybraným institucím oddělení těchto obchodů do samostatné instituce. Po schválení nařízení by mělo být dodržováno po částech, a to od ledna 2017 Volckerova část a od července 2018 poté Vickersova část.

Tab. 7 Obchodování bankovních subjektů na vlastní účet

	EU	USA
Obchodování bankovních subjektů na vlastní účet	<ul style="list-style-type: none"> - návrh nařízení: spojení Volckerova a Vickersova pravidla - zákaz obchodování na vlastní účet vybraným institucím - ostatním může být určeno oddělení do samostatné instituce - 1. leden 2017, 1. červenec 2018 	<ul style="list-style-type: none"> - Volckerovo pravidlo - zákaz obchodování na vlastní účet bankovním subjektům - pouze na žádost klienta nebo v rámci pojištění - 21. červenec 2018

Zdroj: vlastní zpracování

5.2 Mikrobezřetnostní dohled

Nové instituce mikrobezřetnostního dohledu

V USA nedošlo v soustavě institucí mikrobezřetnostního dohledu k žádným výrazným změnám. Za to v EU byly po finanční krizi vytvořeny hned 3 nové instituce. Jedná se o EBA, ESMA a EIOPA. Úkolem EBA je utváření pravidel v rámci Single Rulebook. Podílí se také spolu s ECB na zátěžových testech a vydává řadu nelegislativních dokumentů. Váhu pravidlům stanoveným v rámci Single Rulebook dává Evropská komise. ESMA provádí dohled nad ratingovými agenturami, kterým stanovuje rovné podmínky. EIOPA poté kromě jiného zajišťuje dohled nad pojistnými trhy.

Kapitálová přiměřenost a likvidita

Pravidla stanovená na kapitálovou přiměřenost a likviditu v rámci Basel III implementovaly do svého práva jak USA, tak EU víceméně ve stejné podobě. Pro USA bylo novinkou zavedení poměru kmenového kapitálu tier 1 k rizikově váženým aktivům. Tento ukazatel musí dodržovat stejně jako v EU na úrovni 4,5 %. Ostatní hodnoty se také vyvíjejí stejně jako v EU. Ukazatel celkového kapitálu tier 1 musí dosahovat úrovně 6 % a kapitálová přiměřenost zůstává na 8 %. Následující tabulka znázorňuje postupný náběh jednotlivých kapitálových požadavků.

Tab. 8 Náběh kapitálových požadavků

	2013		2014		2015	
	EU	USA	EU	USA	EU	USA
Kmenový kapitál tier 1	3,5 %	—	4 %	4 %	4,5 %	4,5 %
Kapitál tier 1	4,5 %	4 %	5,5 %	5,5 %	6 %	6 %
Kapitálová přiměřenost	8 %	8 %	8 %	8 %	8 %	8 %

Zdroj: vlastní zpracování

Také nově stanovené ukazatele likvidity byly zavedeny v obou uskupeních. Najdeme zde však několik odlišností. Zatímco v EU existuje ukazatel LCR pouze jeden, v USA mají hned dva. Jedná se o tzv. plný ukazatel LCR, který budou muset dodržovat největší bankovní společnosti a tzv. částečný ukazatel LCR, který je určený pro všechny ostatní instituce vymezené v rámci DFA. Obecně byl tento ukazatel vytvořen k zajištění krátkodobé likvidity institucí pomocí HQLA. Co se týká druhého ukazatele, a to NSFR, tak ten má zakotvena pouze EU. USA jej chtějí do národního práva zakomponovat až po vydání finální zprávy BCBS. Tento ukazatel oproti LCR usiluje naopak o udržování dlouhodobé likvidity institucí. V následující tabulce vidíme postupný náběh jednotlivých ukazatelů v procentech. U USA je v tabulce uvažováno s plnou verzí ukazatele LCR, neboť částečný nabíhá stejně s výjimkou roku 2015, kdy ještě nemusí být vůbec dodržován.

Tab. 9 Náběh požadavků na likviditu

	2015		2016		2017		2018	
	EU	USA	EU	USA	EU	USA	EU	USA
LCR	60 %	80 %	70 %	90 %	80 %	100 %	100 %	100 %
NSFR	—		—		—		100 %	—

Zdroj: vlastní zpracování

Pákový poměr je v EU stanoven prozatím jako doplňkový ukazatel, který je institucemi jen vykazován, nikoliv dodržován. Postupně by ale měl být implementován do legislativy EU jako závazný. Jeho úroveň je v EU stanovena ve výši 3 % a vyšší, zatímco v USA je tato hranice stanovena na minimální úrovni 4 %. Striktně dodržován pak bude v USA od ledna 2018 spolu s doplňkovým pákovým poměrem stanoveným ve výši 2 % pro bankovní holdingové společnosti dosahující určité úrovně aktiv. Oproti klasickému pákovému poměru se pak liší položkami, které jsou zahrnuty ve jmenovateli vzorce. Kromě toho byl v USA navržen pro G-SIB ještě tzv. doplňkový pákový polštář ve výši 3 %. Ten by zvýšil úroveň doplňkového pákového poměru u G-SIB na 5 %.

Tab. 10 Požadavky na pákový poměr

	EU	USA
Pákový poměr	3 %	4 %
Doplňkový pákový poměr	—	2 %
Doplňkový pákový polštář	—	3 %

Zdroj: vlastní zpracování

Kromě těchto rozšíření kapitálových požadavků došlo u obou uskupení ke změně při stanovení HQLA a také k přísnějším požadavkům na kapitál.

Povinné pojištění vkladů

Povinné pojištění vkladů je v rámci USA zajišťováno FDIC, do jehož fondu přispívají pojištěné banky a spořitelní instituce stanovenou výší pojistného. Tato instituce vykonává také řadu jiných funkcí. Například působí jako dohledový orgán nad státními nečlenskými bankami a za jistých okolností i jako likvidátor upadající SIFI. V souvislosti s uzákoněním DFA došlo ke zvýšení limitu pojištění vkladů na vkladatele a banku na 250 tisíc \$ a zároveň byl zrušen pevný strop pro pojistný fond. V EU došlo v souvislosti s pojištěním vkladů k vytvoření SDM. V rámci něj se spojují jednotlivé národní fondy pojištění vkladů, do kterých přispívají instituce stanovené pojistné a v případě krize se tak podílejí na jejím financování. U jednotlivých národních fondů byl stanoven strop pro objem pojištění vkladů, a to ve výši 0,8 % celkového objemu pojištění vkladů v daném státě. I v EU byl zvýšen limit pojištění vkladů na vkladatele a banku, a to na 100 tisíc €. Došlo také ke zkrácení doby výplaty pojištěných vkladů.

Tab. 11 Systém pojištění vkladů

	EU	USA
Instituce	FDIC	SDM – národní fondy
Strop pro pojistný fond	0,8 %	—
Limit pojištění vkladů	100 tisíc €	250 tisíc \$

Zdroj: vlastní zpracování

5.3 Ochrana spotřebitele

Po finanční krizi došlo v oblasti ochrany spotřebitele ke značným změnám. Jak USA, tak EU využívají při likvidaci SIFI a při používání nástrojů spojených s touto likvidací „bail in“ systém. Ten zajišťuje, že pád instituce již nebude hrazen z peněz daňových poplatníků, ale jako první ponosou ztráty akcionáři a věřitelé dané společnosti. Pojištěné vklady jsou tak plně chráněny. Dalším krokem k zajištění větší ochrany spotřebitelů je navýšení limitu pojištění vkladů na vkladatele a banku. Velká změna se udála v USA, kde došlo ke spojení všech původních institucí na ochranu spotřebitele v jednu nezávislou instituci, a to CFPB.

6 Závěr

Globální finanční krize z roku 2008 poukázala na nedostatky v rámci bankovního sektoru jak v oblasti makrobezpečnostního, tak mikrobezpečnostního dohledu. Vzhledem k vzájemnému působení bylo třeba provést řadu legislativních změn v obou zmíněných oblastech. Tyto legislativní změny jsou v bakalářské práci zkoumány komparativní analýzou na úrovni dvou největších světových uskupení, a to EU a USA.

Veškerá legislativní opatření zavedená jak v EU, tak USA vycházejí primárně z návrhu vydaných BCBS. V mikrobezpečnostní oblasti poté došlo ke změnám zejména díky Basel III. Zatímco EU přejímá návrhy BCBS téměř všechny a většinou doslova, USA si řadu z nich pozměňují a některé dokonce nezavádějí vůbec.

EU vytvořila soustavu institucí zajišťující jak makro, tak mikrobezpečnostní dohled – ESFS. Ten dal vzniknout institucím jako ESRB, která se zabývá systémovým rizikem, a dále EBA, ESMA a EIOPA. V EU je však třeba posuzovat dohled v rámci států eurozóny a ostatních členských států. V každém členském státě působí tzv. pověřený orgán. Jeho úkolem je identifikace G-SVI a J-SVI a stanovení výše jejich kapitálových rezerv. Vedle tohoto orgánů zde působí také tzv. orgán pro řešení krize, který se zabývá likvidací upadající systémově významné instituce. Zde je důležitým pojmem „bail in“ systém. Na euro úrovni nastává výrazná změna, a to vytvořením bankovní unie. V rámci ní je dohled nad bankovním sektorem přenesen na nadnárodní úroveň. Stejně je učiněno i v případě řešení úpadku systémově významných institucí, k čemuž se na euroevropské úrovni využívá SBRF za pomoci SDM. Co se týká problematiky obchodování bank na vlastní účet, tak tato otázka je v rámci EU řešena zatím na úrovni návrhu nařízení vycházející z Liikanenovy zprávy.

Mikrobezpečnostní dohled byl v EU posílen zejména navýšením kapitálových požadavků a zavedením nových ukazatelů likvidity. Kromě toho je do legislativy EU zaveden zcela nový ukazatel, a to pákový poměr. Většina těchto změn má postupný náběh a umožňuje tak jednotlivým institucím lepší adaptaci. Změny postihly také povinné pojištění vkladů, kde došlo k vytvoření SDM, navyšuje se limit pojištění vkladů na vkladatele a banku a zrychluje se doba výplaty vkladů. S tím je spojeno také větší zacílení na ochranu spotřebitele, kterého by se již úpadek významné finanční instituce neměl nijak dotýkat.

V USA, kde globální finanční krize započala, došlo k vytvoření velmi rozsáhlého zákona, označovaného jako Dodd-Frankův zákon, který kromě jiného ustanovuje nové dohledové instituce. Jednou z nejvýznamnějších je FSO, která tvoří jakousi paralelu s ESRB. Ta se zabývá identifikací systémově významných institucí a působí jako dohledový orgán pro některé typy bankovních institucí. I v USA je systémově významným institucím stanovena soustava kapitálových rezerv. Některé z nich ovšem legislativa USA nezavádí, ale na druhou stranu kapitálová rezerva pro G-SIB je v USA vyšší než stejná rezerva pro G-SVI v EU. Řešení úpadku systémově významných institucí je poté za určitých podmínek v rukou FDIC. Také téma-

tika obchodování na vlastní účet institucí neušla změnám a je v USA spojována s kontroverzním Volckerovým pravidlem.

V rámci mikrobezpečnostního dohledu došlo k přijetí změn v kapitálové přiměřenosti, likviditě a pákovém efektu. Nově je do legislativy USA zaveden ukazatel kmenového kapitálu tier 1, který dosud americké banky nevykazovaly. Na rozdíl od legislativy EU poté USA nezavádějí likvidní ukazatel NSFR, ale naopak rozšiřují počet ukazatelů pákového efektu na tři. Stejně jako v EU i v USA došlo k posílení ochrany spotřebitele. V USA však podstatně významnějším způsobem, a to nejen zavedením vyššího limitu pojištění vkladů a systémem „bail in“, ale hlavně zavedením zcela nové instituce zaměřující se na ochranu a vzdělanost amerických spotřebitelů v oblasti finančních produktů – CFPB.

Globální finanční krize se v bankovní regulaci v EU a USA projevila velmi podobně. Obě uskupení ustanovily nové instituce, zabývající se systémovým rizikem a dohledem nad finančním trhem jako celkem. Obě také odhalily problém institucí označovaných jako TBTF a snaží se jej řešit stanovením vyšších kapitálových požadavků stejně jako specifickým přístupem při likvidaci těchto institucí. Samozřejmě nalezneme v regulaci obou uskupení odlišnosti, například ve velikosti tvořených kapitálových rezerv nebo časovému náběhu jednotlivých opatření. Na první pohled se zdá, že USA v tomto ohledu zavádějí regulatorní opatření přísnějšího rázu. V EU je zcela jistě zaváděno větší spektrum opatření, ale většina z nich je pouze dobrovolná, zatímco v USA, které mají spektrum opatření poněkud menší, je povinná část opatření stanovována na vyšší úrovni než v EU. V oblasti ochrany spotřebitele poté USA zcela převažují, a to zavedením CFPB.

7 Literatura

- ACCENTURE, 2012. *Basel III Handbook*. [online]. [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.accenture.com/SiteCollectionDocuments/PDF/Accenture-Basel-III-Handbook.pdf>
- AMERICAN BANKERS ASSOCIATION, 2012. *Dodd-Frank and Community Banks: Your Guide to 12 Critical Issues*. [online]. [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://www.aba.com/downloadtrak.aspx?xr=t&xa=a&URL=/aba/documents/DFA/DFGuide.pdf>
- ANENBERG, SCOTT A. ET. AL., 2013. *Bank Regulators Approve Final Rule to Implement Basel III Capital Requirements in the United States*. The Mayer Brown Practices [online]. 15.7.2013 [cit. 2015-03-07]. Dostupné z: http://www.mayerbrown.com/files/Publication/faa77388-68ec-407c-b3a9-764c3067854a/Presentation/PublicationAttachment/04485ac9-4866-480e-bf61-d2b9bfb65328/UPDATE-Corp_Final_Rule-to-Implement_Basel_III_Approved_0713_V2.pdf
- ANGELOFF, PHILIP A JEFF BERMAN, 2014. *US Banking Regulators Implement the Basel III Liquidity Coverage Ratio*. Clifford Chance [online]. 11.9.2014 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: http://www.cliffordchance.com/briefings/2014/09/us_banking_regulatorsimplementthebaselii.html
- ANSELL, DAVID L., ROBERT H. LEDIG A THOMAS P. VARTANIAN, 2010. *Title II Overview: Orderly Liquidation Authority*. American Bankers Association [online]. [cit. 2015-02-28]. Dostupné z: <http://www.aba.com/aba/documents/RegReform/TitleIISummary.pdf>
- BANK FOR INTERNATIONAL SETTLEMENTS, 2011. *Basel III: a global regulatory framework for more resilient banks and banking systems*. [online]. Basel. [cit. 2015-01-29]. ISBN 92-919-7859-0. Dostupné z: <http://www.bis.org/publ/bcbs189.pdf>
- BANK FOR INTERNATIONAL SETTLEMENTS, 2013a. *Basel III phase-in arrangements*. [online]. [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: http://www.bis.org/bcbs/basel3/basel3_phase_in_arrangements.pdf
- BANK FOR INTERNATIONAL SETTLEMENTS, 2013b. *Basel III: The Liquidity Coverage Ratio and liquidity risk monitoring tools*. [online]. Basel. [cit. 2015-02-08]. ISBN 92-9197-912-0. Dostupné z: <http://www.bis.org/publ/bcbs238.pdf>
- BERSHTEYN, BORIS ET AL., 2013. *The Volcker Rule: A First Look at Key Changes*. Skadden [online]. 12.12.2013 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: http://www.skadden.com/sites/default/files/publications/The_Volcker_Rule_A_First_Look_at_Key_Changes.pdf
- BOARD OF GOVERNORS OF THE FEDERAL RESERVE SYSTEM, 2013. *The Federal Reserve System: Purposes and Functions*. [online]. 24.4.2013 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z: http://www.federalreserve.gov/pf/pdf/pf_complete.pdf

- BREUSS, FRITZ, 2013. *European Banking Union*. WIFO Working Papers [online]. [cit. 2015-01-30]. Dostupné z: http://www.wifo.ac.at/jart/prj3/wifo/resources/person_dokument/person_dokument.jart?publikationsid=46952&mime_type=application/pdf
- BŘÍZOVÁ, PAVLA A JAN FAMFULE, 2014. *První pilíř bankovní unie: ECB přebírá dohled*. In: Think-tank Evropské hodnoty [online]. 17.11.2014 [cit. 2015-01-30]. Dostupné z: <http://www.evropskehodnoty.cz/prvni-pilir-bankovni-unie-ecb-prebira-dohled/>
- BUŘÍNSKÁ, BARBARA, 2008. *Pohled do historie: jak začala velká hospodářská krize v roce 1929*. In: IDNES.cz [online]. 23.10.2008 [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: http://finance.idnes.cz/pohled-do-historie-jak-zacala-velka-hospodarska-krize-v-roce-1929-p7g-/uver.aspx?c=A081022_135219_bank_bab
- CARPENTER, DAVID H, 2014. *The Consumer Financial Protection Bureau (CFPB): A Legal Analysis*. Congressional Research Service [online]. 14.1.2014 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://fas.org/sgp/crs/misc/R42572.pdf>
- CONSUMER FINANCIAL PROTECTION BUREAU, 2014. *About us*. [online]. 4.12.2014 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.consumerfinance.gov/the-bureau/>
- DAVIS POLK & WARDWELL LLP, 2010. *Summary of the Dodd-Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act, Enacted into Law on July 21, 2010*. [online]. 21.7.2010 [cit. 2015-02-14]. Dostupné z: http://www.davispolk.com/sites/default/files/files/Publication/7084f9fe-6580-413b-b870-b7c025ed2ecf/Preview/PublicationAttachment/1d4495c7-0be0-4e9a-ba77-f786fb90464a/070910_Financial_Reform_Summary.pdf
- DVOŘÁK, PETR, 2011. *K některým otázkám regulatorní reakce na finanční krizi*. Český finanční a účetní časopis [online]. roč. 6, č. 4, s. 7-15 [cit. 2015-02-07]. ISSN 1802-2200. Dostupné z: http://cfuc.vse.cz/media/2011/cfuc_2011-4_007-015.pdf
- DVOŘÁK, PETR, 2012. *Je bankovní unie budoucností pro stabilitu evropského bankovníctví?*. Český finanční a účetní časopis [online]. roč. 7, č. 3, s. 18-27 [cit. 2015-01-29]. ISSN 1802-2200. Dostupné z: http://cfuc.vse.cz/media/2012/cfuc_2012-3_018-027.pdf
- EAVIS, PETER, 2014. *Fed's Delay of Parts of Volcker Rule Is Another Victory for Banks*. In: DealBook: The New York Times [online]. 19.12.2014 [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: <http://dealbook.nytimes.com/2014/12/19/feds-delay-of-parts-of-volcker-rule-is-another-victory-for-banks/>
- EUROPEAN INSURANCE AND OCCUPATIONAL PENSIONS AUTHORITY, 2015. *Senior Management*. [online]. [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <https://eiopa.europa.eu/about-eiopa/organisation/senior-management>
- EU OFFICE ČESKÉ SPOŘITELNY, 2014. *Bankovní unie jako odpověď EU na finanční krizi*. [online]. [cit. 2015-01-30]. Dostupné z: http://www.csas.cz/static_internet/cs/Evropska_unie/Specialni_analyzy/Specialni_analyzy/Prilohy/euspa_bankovni_unie.pdf

- EUROPEAN BANKING AUTHORITY, 2015. *Top management*. [online]. [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://www.eba.europa.eu/about-us/organisation/top-management>
- EUROPEAN BANKING AUTHORITY, 2015a. *The Single Rulebook*. [online]. [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/single-rulebook>
- EUROPEAN BANKING AUTHORITY, 2015b. *Missions and tasks*. [online]. [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.eba.europa.eu/about-us/missions-and-tasks>
- EUROPEAN CENTRAL BANK, 2015. *Rozhodování*. [online]. [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/organisation/governance/html/index.cs.html>
- EUROPEAN SECURITIES AND MARKETS AUTHORITY, 2015a. *Who is who*. [online]. [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://www.esma.europa.eu/page/Whos-who>
- EUROPEAN SECURITIES AND MARKETS AUTHORITY, 2015b. *ESMA in short*. [online]. [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://www.esma.europa.eu/page/esma-short>
- EUROPEAN SYSTEMIC RISK BOARD, 2015. *Organisation and structure*. [online]. [15.1.2015] [cit. 2015-01-28]. Dostupné z: <https://www.esrb.europa.eu/about/orga/html/index.en.html>
- EVROPSKÁ KOMISE, 2012. *Sdělení Evropskému parlamentu a Radě: Plán ustanovení bankovní unie*. EUR-lex. [online]. [cit. 2015-01-30]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012DC0510&qid=1422652109241&from=CS>
- EVROPSKÁ KOMISE, 2014. *Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o strukturálních opatřeních zvyšujících odolnost úvěrových institucí EU*. EUR-Lex [online]. 29.1.2014 [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014PC0043&from=EN>
- FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION, 2014a. *Who is the FDIC?*. [online]. 30.10.2014 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <https://www.fdic.gov/about/learn/symbol/index.html>
- FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION, 2014b. *Deposit Insurance at a Glance*. [online]. 7.4.2014 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: https://www.fdic.gov/deposit/deposits/brochures/deposit_insurance_at_a_glance-english.html
- GIBSON, DUNN & CRUTCHER, 2013. *Final Basel III Capital Rule Issued by U.S. Bank Regulators: Some Relief for Community Banks; for SIFIs, Just the End of the Beginning*. [online]. 9.7.2013 [cit. 2015-02-20]. Dostupné z: <http://www.gibsondunn.com/publications/Documents/Final-Basel-III-Capital-Rules-Issued-by-US-Bank-Regulators.pdf>

- HOLMAN, ROBERT, 2009. *Budoucnost kapitálové regulace bank*. In: Česká národní banka [online]. 22.5.2009 [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2009/cl_09_090522a.html
- INVESTOPEDIA, LLC, 2015. *Volcker Rule*. [online]. [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: <http://www.investopedia.com/terms/v/volcker-rule.asp>
- KALABIS, ZBYNĚK, 2012. *Jak BASEL III reguluje obchodní banky?*. In: Měšec.cz: váš průvodce finančním světem [online]. 28.12.2012 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/clanky/jak-basel-iii-reguluje-obchodni-banky/>
- KOHOUT, PAVEL, 2010. *Finance po krizi: důsledky hospodářské recese a co bude dál*. 2., rozš. vyd. Praha: Grada. 266 s. Finanční trhy a instituce. ISBN 978-80-247-3583-2.
- MAIER, RUDOLF, 2014. *Evropský systém finančního dohledu (ESFS)*. Evropský parlament [online]. [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/cs/FTU_3.2.5.pdf
- MAYER BROWN LLP, 2010. *Understanding the New Financial Reform Legislation: The Dodd-Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act*. [online]. [cit. 2015-02-14]. Dostupné z: http://www.mayerbrown.com/public_docs/Final-FSRE-Outline.pdf
- MCDERMOTT, MARK A, 2010. *Orderly Liquidation Authority*. Skadden [online]. 9.7.2010 [cit. 2015-02-14]. Dostupné z: http://www.skadden.com/newsletters/FSR_Orderly_Liquidation_Authority.pdf
- MORRISON FOERSTER, 2012. *Domestic Systemically Important Banks: New Framework Published*. [online]. 11.10.2012 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://media.mofo.com/files/Uploads/Images/121011-Domestic-Systemically-Important-Banks.pdf>
- MUSÍLEK, PETR, 2008. *Příčiny globální finanční krize a selhání regulace*. Český finanční a účetní časopis [online]. roč. 3, č. 4, s. 6-20 [cit. 2015-02-12]. ISSN 1802-2200. Dostupné z: http://cfuc.vse.cz/media/2008/cfuc_2008-4_020.pdf
- MUSÍLEK, PETR, 2010. *Finanční krize a jejich odezvy v institucionálních reformách: Glass-Steagall Act versus Dodd-Frank Act*. Český finanční a účetní časopis [online]. roč. 5, č. 2, s. 6-17 [cit. 2015-02-12]. ISSN 1802-2200. Dostupné z: http://cfuc.vse.cz/media/2010/cfuc_2010-2_006-017.pdf
- NELSON, TERRY D., 2013. *Summary of the Volcker Rule*. In: Foley & Lardner LLP [online]. 17.12.2013 [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: <http://www.foley.com/summary-of-the-volcker-rule-12-17-2013/>
- NĚMEC, LIBOR A JARMILA TORNOVÁ, 2014. *BRRD: Nová regulace krizového řízení bank*. In: Časopis Bankovníctví [online]. 28.11.2014 [cit. 2015-01-31]. Dostupné z: <http://www.bankovnictvionline.cz/banky-finance/brrd-nova-regulace-krizoveho-rizeni-bank>

- PARKER, TIM, 2012. *How The Volcker Rule Affects You*. In: Investopedia: Educating the world about finance [online]. 14.2.2012 [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: <http://www.investopedia.com/financial-edge/0212/how-the-volcker-rule-affects-you.aspx>
- PK, 2013. *FED má kulatiny, zrodil se díky konspiraci*. In: Pravdu.cz [online]. 11.6.2013 [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: <http://pravdu.cz/fed/fed-ma-kulatiny-zrodil-se-diky-konspiraci>
- REVENDA, ZBYNĚK, 2011. *Centrální bankovníctví*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 558 s. ISBN 978-80-7261-230-7.
- RIEGGER, PAVEL, 2012. *Liikanenova zpráva a dopady na bankovní trh*. *Economia*, a.s. [online]. č. 36 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: http://download.ihned.cz/download/DOT_nwsltr/Bank_2012_36.pdf
- SASHA ŠTĚPÁNOVÁ, 2012. *Volckerovo pravidlo: americké banky čeká od léta těžký život*. [on-line]. 21.2.2012 [cit. 2015-02-14]. Dostupné z: <https://www.patria.cz/pravo/2012974/volckerovo-pravidlo-americke-banky-ceka-od-leta-tezky-zivot.html>
- SHEARMAN & STERLING LLP, 2015. *The Federal Reserve Proposes Super-Equivalent Capital Surcharge for Global Systemically Important Banks*. [online]. 8.1.2015 [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: <http://www.shearman.com/~media/Files/NewsInsights/Publications/2015/01/Federal-Reserve-Proposes-SuperEquivalent-Capital-Surcharge-for-Global-Systemically-Important-Banks-FIA-010815.pdf>
- SKOŘEPA, MICHAL A JAKUB SEIDLER, 2013. *Dodatečný kapitálový požadavek vázaný na stupeň domácí systémové významnosti banky*. In: ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA Zpráva o finanční stabilitě 2012/2013 [online]. 17.6.2013 [cit. 2015-01-28]. ISBN 978-80-87225-44-8. Dostupné z: https://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/zpravy_fs/fs_2012-2013/fs_2012-2013_clanek_i.pdf
- SŮVOVÁ, HELENA, 2013. *Co jsou a co přinesou bankám kapitálové rezervy?*. In: Česká národní banka [online]. 29.11.2013 [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2013/cl_13_131129_suvova_bankovnictvi.html
- THE FEDERAL RESERVE, 2015a. *Banking Supervision*. [online]. [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: <https://www.federalreserveeducation.org/about-the-fed/structure-and-functions/banking-supervision>
- THE FEDERAL RESERVE, 2015b. *The Structure of the Federal Reserve System*. [online]. [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: <https://www.federalreserveeducation.org/about-the-fed/structure-and-functions>
- THE MAYER BROWN PRACTICES, 2014. *Does Volcker + Vickers = Liikanen?: EU proposal for a regulation on structural measures improving the resilience of EU credit institutions*. [online]. 2014 [cit. 2015-02-04]. Dostupné z:

http://www.mayerbrown.com/files/Publication/f6722a7a-b666-4384-931f-0f77d6424e37/Presentation/PublicationAttachment/1a249a85-3015-43eb-8389-26237a62e419/update_volcker_vickers_feb14.pdf

- TOMAN, KAREL, 2010. *Poděpsáno. Wall Street po 11 letech opět dostal ohlávku*. In: Aktuálně.cz [online]. 21.7.2010 [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/svetova-ekonomika/podepsano-wall-street-po-11-letech-opet-dostal-ohlavku/r~i:article:673334/>
- U. S. DEPARTMENT OF THE TREASURY, 2014. *Financial Stability Oversight Council: About FSOC*. [online]. [cit. 2015-02-14]. Dostupné z: <http://www.treasury.gov/initiatives/fsoc/about/Pages/default.aspx>
- UNITED STATES SENATE COMMITTEE ON BANKING, HOUSING, AND URBAN AFFAIRS, 2010. *Brief Summary of the Dodd-Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act*. [online]. [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: http://www.banking.senate.gov/public/_files/070110_Dodd_Frank_Wall_Street_Reform_comprehensive_summary_Final.pdf

Legislativní zdroje

- Nariadení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1092/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o makroobezřetnostním dohledu nad finančním systémem na úrovni Evropské unie a o zřízení Evropské rady pro systémová rizika. In: EUR-lex. 15.12.2010. [cit. 2015-01-28]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32010R1092&qid=1422633413271&from=CS>
- Nariadení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro bankovníctví), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/78/ES. In: EUR-Lex. 15.12.2010. [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32010R1093&from=CS>
- Nariadení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1094/2010, ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/79/ES. In: EUR-Lex. 15.12.2010. [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32010R1094&qid=1423316428707&from=CS>
- Nariadení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1095/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/77/ES. In: EUR-Lex. 15.12.2010. [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal->

- content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32010R1095&qid=1423316262662&from=CS
- Nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky a o změně nařízení (EU) č. 648/2012 Text s významem pro EHP. In: EUR-Lex. 27.6.2013. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0575&qid=1423324976752&from=CS>
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU ze dne 26. června 2013 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky, o změně směrnice 2002/87/ES a zrušení směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES. In: EUR-Lex. 27.6.2013. [cit. 2015-01-28]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0036&qid=1422660231160&from=CS>
- Nařízení Rady (EU) č. 1024/2013 ze dne 15. října 2013, kterým se Evropské centrální bance svěřují zvláštní úkoly týkající se politik, které se vztahují k obezřetnostnímu dohledu nad úvěrovými institucemi. In: EUR-lex. 29.10.2013. [cit. 2015-01-30]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1024&qid=1422659996571&from=CS>
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/49/EU ze dne 16. dubna 2014 o systémech pojištění vkladů. In: EUR-Lex. 12.6.2014. [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0049&qid=1423668335587&from=CS>
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU ze dne 15. května 2014, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení krize úvěrových institucí a investičních podniků a kterou se mění směrnice Rady 82/891/EHS, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EU, 2012/30/EU a 2013/36/EU a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 a (EU) č. 648/2012. In: EUR-Lex. 12.6.2014. [cit. 2015-01-31]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0059&from=CS>
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 806/2014 ze dne 15. července 2014, kterým se stanoví jednotná pravidla a jednotný postup pro řešení krize úvěrových institucí a některých investičních podniků v rámci jednotného mechanismu pro řešení krizí a Jednotného fondu pro řešení krizí a mění nařízení (EU) č. 1093/2010. In: EUR-Lex. 30.7.2014. [cit. 2015-01-31]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0806&qid=1422717055240&from=CS>